

MAGYAR LAP

„Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

A japán-amerikai szerződés felmondása sokkal többet árt az Egyesült Államoknak, mint Japánnak

Angol és japán küldöttek megbeszélése a kínai dollárnak a tiencsini forgalomból való kivitására és a kínai bank ezüstkészletének kiszolgáltatásáról

Londonból jelentik: Vasárnap reggel Tokióban két angol és három japán kiküldöttből álló különbizottság tartott megbeszélést. A kiküldöttek a tárgyalások leglényegesebb két pontját, a kínai dollárnak a tiencsini forgalomból való kivitását és a kínai bank ezüstkészletének kiszolgáltatását vitatták meg. Japán részről hangoztatják, hogy a kínai dollárnak a forgalomból való kivitása feltétlenül szükséges, mert ez az intézkedés a béke és a rend fenntartását célozza.

A tiencsini angol rendőrség főnöke vasárnap Tokióba érkezett, hogy résztvegyen az újabb értekezleten.

újjabb értekezleten.

Tokióból jelentik: A japán külügyminisztérium árucseres-osztályának főnöke vasárnap beszédet mondott és kifejtette, hogy Japánt egyáltalában nem érintette súlyosan a japán-amerikai szerződés váratlan felmondása. Japán nem kezd gazdasági tárgyalásokat új szerződés megkötésére és nem is szándékozik megtorló intézkedéseket foganatosítani. A szerződés felmondása ugyanis gazdaságilag sokkal többet árt az Egyesült Államoknak, mint Japánnak.

Újból kiéleződött az angol-japán feszültség

Általános külpolitikai vita az angol alsóház hétfői ülésén

Londonból jelentik: Az alsóház hétfői ülésének napirendjén általános külpolitikai vita szerepel és ezalkalommal Chamberlain ismereti a legfontosabb külpolitikai kérdéseket. Londoni politikai körökben erősen hiszik, hogy a Kreml elvileg már is hozzájárult egy katonai egyezmény megkötését célzó tárgyalások megindításához. A Daily Express azt írja, nem ért egyet az angol kormány szövetségi politikájával, mert ha a szovjet fenyegetné Európát, Anglia a szovjet kezébe teszi le a döntést a háború és béke ügyében. Londonban számolnak azzal is, hogy a katonai tárgyalások épp úgy el fognak húzódní, mint a politikai és diplomáciai megbeszélések.

Meglepetészerűen elmaradt az angol és japán kiküldöttek hétfői értekezlete.

Londonból jelentik: Az angol-japán feszültség újból kiéleződött. A Daily Telegraph szerint Anglia semmiképpen sem teljesítheti a japán követeléseket, mert a japánok azt kívánják, hogy Anglia támogassa a Japán által bevezetett valutát.

Tokióból jelentik: A hétfő reggelre kitűzött japán-angol rendkívüli értekezlet, mely a pénzügyi kérdések megtárgyalására ült volna össze, nagy meglepetésre elmaradt. A japán sajtó ismét Anglia ellen fordul és a japán hadsereg a tiencsini kérdéssel kapcsolatban elutasít minden részlet-megoldást. Az értekezletet a valuta-nehezégek és az ezüst kiadásával kapcsolatos akadályok miatt halasztották el, hogy mindkét tárgyaló félnek némi időt hagyjanak a további előkészületek megtételére.

Délután főértekezlet lesz, amelyen első ízben vesz részt a tiencsini angol rendőrfőnök. Az értekezlet tisztán politikai kérdésekkel foglalkozik.

Viharos angolellenes tüntetések Tokióban.

Tokióból jelentik: Hétfőn délelőtt 50 ezer főnyi tömeg viharos angol-ellenes gyűlést tar-

tott, majd a résztvevők az angol nagykövetség elé vonultak, szidalmazták Angliát és követelték Craigie nagykövet visszahívását, valamint

Kis államok magatartása a nagyhatalmak kezességével szemben

A svéd külügyminiszter beszéde a Finnországnak adandó kezesség kérdéséről. — Az angol-orosz tárgyalások jelenlegi helyzete

Stockholmból jelentik: Sandler svéd külügyminiszter egy kis városban beszédet mondott és ennek során kitért a Finnországnak adandó kezesség kérdésére is. A Aaland-szigetek megerősítése ügyében hangoztatta, hogy a svéd kormány már tudatta a szovjet kormánnyal azokat a szempontokat, amelyek Svédország magatartását ebben a kérdésben irányították.

— Ami a nagyhatalmaknak a kisállamok felé irányuló biztosítékait illeti, — mondotta a külügyminiszter, — magától értetődő, hogy ezekről elsősorban a kisállamoknak kell megadniuk a döntő szót. Az ő biztonságuk elsősorban a sajtó érdekükben fontos. A szovjet-angol tárgyalások kiinduló pontja az volt, hogy a Lengyelországnak adott garanciát kibővítsék. Lengyelország azonban nem hajlandó elfogadni a szovjet garanciát és még nincs szó arról, hogy Lengyelországot belekényszerítsék egy szovjettel kötendő kezességi rendszerbe. Miert

Anglia keletázsiai politikájának megváltoztatását. A tüntetők Craigie nagykövetet, mint Ázsia ősi ellenségét ábrázoló torzabút vittek magukkal. Több tüntetőt letartóztattak.

Kinevezték az angol tengeri flotta legmagasabb rangú tisztjét.

Londonból jelentik: Sir Dudley tengenagyot, az admirális első lordját nagydmirálissá nevezték ki. Ez a legnagyobb rang az angol flottában. Az új nagydmirális 52 éves.

Hatalmas méretű partvédelmi gyakorlatokat rendez az Egyesült Államok tengeri hadereje.

Washingtonból jelentik: Leahy tengernagy, az amerikai haditengerészeti minisztérium hadműveleti osztályának főnöke, a kormányhoz intézett jelentésében megállapítja, hogy az Egyesült Államok a világ legnagyobb tengeri haderejét építette ki, amely megverheti bármely hatalom haderejét, mielőtt az amerikai partvidéket érne. A tengeri haderej kedden hatalmas méretű partvédelmi gyakorlatot rendez, kétezer hadirepülőgép részvételével. Ez alkalmossal próbálják ki a legújabb repült óriási bombavető gépeket, amelyek tízenöt főnyi személyzetet visznek magukkal.

Angol bizottság állapítja meg, hogy Danzig valóban életfontosságú-e Lengyelország számára.

Stockholmból jelentik: Az „Aston Bladed“ című svéd lap szerint Riley tanár vezetésével nagy számú angol bizottság utazik Lengyelországba, hogy megvizsgálja, vajjon Danzig valóban életfontosságú-e Lengyelország számára, mint ahogyan a lengyelek állítják, vagy ki lehetne építeni Gdyniát annyira, hogy az megfeleljen a lengyel kormánynak.

akarják hát Finnországot akarata ellenére beleerőltetni egy ilyen védelmi pártfogásba, hiszen Finnország kívül esik a feszültségi zónán? A nyugati hatalmaknak meg kell érteniük, hogy ha a kis nemzetek semlegességét egy úgynevezett békearcvonal eszköze gyanánt használják fel, ezekben a kis nemzetekben hosszú időre megszűnik a bizalom a kéretlen pártfogókkal szemben.

Londonból jelentik: Az angol külügyi hivatal újabb jelentést kapott Seeds moszkvai angol nagykövettől. A jelentés a tárgyalások újabb eredményéről számol be.

Pál jugoszláv kormányzóherceg londoni tárgyalásainak eredménye.

Londonból jelentik: A „Sunday Dispatch“ értesülése szerint Pál jugoszláv kormányzó herceg londoni tárgyalásai Londonban azzal végződtek, hogy Jugoszlávia négymillió font angol kölcsönt kap. Anglia fokozza a jugoszláv termelvények, főként a fa vásárlását és Bulgária is kap angol kölcsönt.

Ünnepélyes külsőségek között nyílt meg Gödöllőn a cserkészlányok első világtáborozása

Budapestről jelentik: Horthy kormányzó, mint legfőbb védnök vasárnap nyitotta meg ünnepélyes külsőségek között a cserkészlányok első világtáborozását Gödöllőn. A cserkészlány-táborozásra, amelyet Pax Tingnek — béketábornak — neveztek, a világ minden részéről ötezer cserkészlány vereglett egybe. Vasárnapra, az ünnepélyes megnyitóra már teljesen elkészült a sátorváros, amely öt hétre otthont nyújtott a világ minden részéről összegyűlt leányseregnek. Horthy kormányzó szemlét tartott a cserkészlányok felett, majd megnyitotta a békeértekezletet. Külön köszöntötte Anna

királyi hercegnőt, akinek a fáradozása és áldozatkész munkássága nagy mértékben előmozdította a táborozást. A kormányzó ezután angol nyelven üdvözölte Sybilla svéd hercegnőt, majd Anna királyi hercegnő üdvözölte a megjelenteket magyar, angol, francia és német nyelven. Utána gr. Teleki Pál miniszterelnök, mint főcserkész tolmácsolta a cserkészvilágszövetség üdvözlését angol nyelven, majd magyar nyelven köszöntötte a magyar cserkész lányokat, a Pax Ting megrendezőit.

A táborozás ünnepélyes megnyitása után megkezdődtek a játékok és nemzeti bemutatók.

Magyarázó utasításokat adott ki az igazságügyminiszter az új állampolgársági törvényrendeletéről

A végrehajtási utasítás megjelöli, hogy milyen feltételeknek kell megfelelniük azoknak, akik utólagosan el akarják nyerni az állampolgárságot

Bucuresti. Saját tud.

A napokban közzétett állampolgársági rendeletörvény végrehajtásával kapcsolatban Iamandi Victor igazságügyminiszter a következő átiratot intézte a tartományi vezetőségekhez:

Az állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről szóló törvény egyes intézkedéseit módosító és a Monitorul Oficial julius 27-iki számában közölt rendeletörvény 62-ik szakasza utolsó határidőt adott az állampolgársági névjegyzékekbe való felvételre azoknak a csatolt tartományokban élő lakosoknak, akik különböző okokból nem tettek eleget idejében az 1924 február 24-iki törvény követelményeinek. Ugyanezt a határidőt nyújtotta azoknak is, akik 1924 február 24-én kiskorúak voltak és mint árvákat, vagy ismeretlen apától származó gyermekeket nem vettek fel a csatolt tartományokban összeállított névjegyzékekbe. Ezen intézkedések nem vonatkoznak a zsidó lakosokra, mivel az ő helyzetük teljes rendezést nyert az állampolgárság felülvizsgálására vonatkozó törvény által. Az 1939 július 27-iki módosító rendeletörvény alkalmazásának meggyorsítása érdekében kérem a tartományi községi bíróságok (polgármestereinek figyelmét a következőkre felhívni:

— Az erdélyi, bukovinai és besszarábiai bíróságok kötelesek az állampolgársági bejegyzéseket a törvény kihirdetésétől számított 3 hónapon belül, azaz október 27-ig bezárólag elvégezni. Az állampolgársági névjegyzékek, amelyek hivatalból vagy kérésre állíthatnak össze, csak a névjegyzékekbe eddig fel nem vett lakosokra vonatkoznak, akik megfelelnek a régi törvény 56-ik szakaszában foglalt feltételeknek. E feltételeken kívül megállapítandó, hogy a listára felvett egyén az egyesülés időpontjától a mai napig nem vett igénybe idegen állampolgárságot. Azok a személyek, akik időközben lakhelyüket megváltoztatták, ama község elöl-

járságához fordulnak felvétel végett, ahol az egyesülés időpontjában illetőséggel (közigazgatási lakhellyel) rendelkeztek, vagy ahol születettek, bizonyítva egyben jelenlegi lakhelyüket is.

— Az illetőségi jogot a községi hatóság bizonyítványával kell igazolni, amely feltünteti, hogy a Bukovinában, Erdélyben és a Körösvidéken a Bánságban, Szatmárban és Máramarosban akkor érvényben levő törvény mely rendelkezése alapján adták meg az illetőséget. Besszarábiában a közigazgatási lakhelyet az 1903 orosz utlevéltörvény alapján kell bizonyítani. Általában felhívjuk a figyelmet arra, hogy az állampolgársági névjegyzékekbe való felvételek csak azokra a lakosokra vonatkoznak, akikre a fent említett törvény 56-ik szakaszának 1., 2. és 6. bekezdéseiben megállapított csoportokhoz tartoznak, vagyis akik csupán a névjegyzékekbe való felvételük következtében váltak hazátlanokká. Természetesen kizártnak azok, akik ezen időközben bármilyen más állampolgárságot élveztek. Ebben az értelemben írásos felvilágosításokat kell kérni a rendőrhatságoaktól, főképpen arra nézve, hogy az illető kért-e vagy sem idegen utlevélet.

— A rendeletörvény intézkedéseitől kivételt képeznek továbbá azok a névjegyzékekbe kihagyott lakosok, akik a törvényes időn belül igénybe vették a törvényben biztosított fellebbezési lehetőségeket, kéréseiket azonban végleges bírói határozattal visszautasították, azon a címen, hogy nem bizonyították, miszerint megfelelnek-e a törvényes feltételeknek.

— Október 27-től számított legtovább 20 napon belül az így összeállított állampolgársági névjegyzékek az igazságügyminisztériumba kell felterjeszteni a felülvizsgálás és jóváhagyás végett. A névjegyzékeknek részletesen tartalmazniuk kell mindazokat az adatokat, amiket a törvény előír és amelyek igazolják a bejegyzést. A minisztérium kérésére ellenőrzési célból az igazoló okmányok is betérjesztendők. A felvett személyeket csak a minisztérium jóváhagyása után vezetik be az állampolgársági nyilvántartásba. A községi vezetőség által visszautasított felvételi kéréseket, a csatolt okmányokkal együtt szintén fel kell terjeszteni a minisztériumba. Bármilyen tájékozatlanság esetén ugyancsak a minisztériumot kell értesíteni, amely megadja a szükséges utasításokat.

Bognár Cecil:

PSZICHOLOGIA

A modern lélektan minden kérdésére biztos és határozott választ ad ebben a könyvben a tudós szerző

Ara 242 lei és portó.

Józseffalváért

*

Fogaras, újabb adományok.

Gyűjtő: id. Mérész József egyházi tanácsos:

Simon Gyula	100
Gürtlinger Ferenc	100
Tóth István	50
Reureanné	50
N. N.	30

20 lelt adományoztak: Hölgyes József, Sander Károly, Furmann Ferenc, Mátyas Józsefné, Husz Ferenc, Parászka Antal, Schönbberger Anna, Valovics Pál 160
Nagy József 10

A verespataki (Alsó-Fehér megye) plébánia gyűjtése:

Népszövetségi Tagozat	200
Rózsafüzér Társulat	200
Szent Antal-persely	200
Bajkó László	200
Özv. Jüngling Jánosné	200
Özv. Ajtay Árpádné	100
Gruber András	100
Gruber Gusztáv	100
Gruber Gyula	100
Gruber Pál	100
Jánky János	100
Özv. Moldvay Gyuláné	100
Székelly Mózes	100
Szűrcsi Gyula	100
Vuzdugán Ferenc	100
Zsurka Miklós	100
Dávid Gizus	50
Gruber András (J.)	50
Gruber Géza	50
Gruber Edvard	50
Gruber József	50
Gruber László	50
Jánky Jolán	50
N. N.	50
Kornya Paula	50
Korpadea Sándor	50
Kovács György	50
Pallos Ferenc	50
Pallos György	50
Özv. Pécs Samuné	50
Pruner Ferenc	50
Székelly János (P.)	50
Zlaczki István	50
Gruber Jánosné	50
Pécs Sándor	30
Dávid Ferenc	20
Kovács Ferenc (F.)	20
Özv. Obwéger Vilmosné	20
Trifán János	20
Almás Ferencné	10
Ebergényi Lujza	10
Páska Julia	10
Pruner Ferencné	10

Simonyfalva (Arad megye):

Barta Antal	50
Barta János	100
Barta Vicuska	50
Barta György	30
Barta Lajos	20
Marx János	20
Herkó Sándor	20
Kocsi Antal	20
Mucsi Ferenc	100
Spányik Miklós	50
Mozóki Mihály plébános	100
Eddig befolyt adományok:	540.751
Julius 31-én a következő adományok érkeztek:	
Kövendi Kiss Attila, Brassó	100

Összesen: 545.061

G. K. CHESTERTON

AQUINÓI SZENT TAMÁS

Boldizsár Iván fordítása. Füzve 108 L.

A modern kor embere nagy érdeklődéssel fordul a szentek felé a gyengesége tudatában szívesen hódol előtük. Chesterton ez inlított arra, hogy a szellemtörténet eszközeivel megrajzolja a középkor e szellemóriásának portréját. Valóban soha jobbkor nem jöhetett ez az életrajz, mert Aquinói Szent Tamás bölcselétéről talán sohasem beszéltek annyit, mint ma, amikor amikor a társadalmi bajokra orvososágot keresve, minduntalan az ő filozófiájában találják meg az igazságos társadalmi rend gyökereit.

Károly király és Mihály nagyvajda megérkezett Törökországba

Szmirnából jelentik: Károly király és Mihály nagyvajda a Lucafarul yachton vasárnap megérkezett Szmirnába. A királyi yachtot a Maresti torpedónaszád kísérte.

Ausztráliai útja előtt elbúcsúzik Európától a kenti hercegi pár

Londonból jelentik: A kenti herceg az ősszel feleségével együtt Ausztráliába utazik, hogy elfoglalja kománzósi székét. A hercegi pár előzőleg búcsúlátogatást tesz egyes európai országokban. Jelenleg Párizsban vannak, innen a Riviérán át Olaszországba, majd Tirolon át Jugoszláviába és végül Magyarországon át Lengyelországba utaznak. Az angol király öcséje és felesége gépkocsin teszi meg európai látogató körútját.

Lezárták a határt Spanyolország és Franciaország között

Párizsból jelentik: A spanyol hatóságok vasárnap lezárták a határt Franciaország és Spanyolország között. Még a spanyol újságokat sem engedték át francia területre.

György angol király belgiumi látogatásának programja

Londonból jelentik: Londonban nagy vonakban már elkészítették VI. György és Erzsébet királyné őszi belgiumi látogatásának programját. Az angol uralkodópár október 24-én érkezik hadihajón Ostendébe, onnan udvari különvonaton folytatja útját a belga főváros felé. Brüsszelen a pályaudvaron Lipót belga király üdvözi a királyi vendégeket.

Az angol király látogatására nagy előkészületeket tesznek Belgiumban is.

November 16-ra írják ki az angliai választásokat.

Londonból jelentik: A „Daily Express” szerint a kormány november 16-ikára új választások kiírását tervezi, amennyiben azt a világhelyzet megengedi.

Vasárnap tartották meg a német vitorlázó-repülőgépek szokásos évi versenyét. Ezidén érdekes újítás volt az, hogy néhány gépen rövidhullámú telefonkészüléket szereltek fel, mely közvetlen összeköttetést teremtett a szállító-kocsival. Képünk egy ilyen készülékkel felszerelt vitorlázó-repülőgépről készült.

A kegyelet és megilletődés hangulatában zajlottak le Erdély szerte a Petőfi ünnepek

Az erdélyi magyarság országszerte fényes ünnepek keretében igyekezett leróni a kegyelet adóját Petőfi Sándor emléke iránt, a szabadság nagy dalosa halálának kilencvenedik évfordulója alkalmával.

A legnagyobb méretű ünnepség Petőfi elestének színterén, a fehéregyházi csatatéren emelt Petőfi emlékműnél játszódtott le, vasárnap délelőtt, amelyről alábbi tudósításunk számol be:

Az ország minden részéből ezerszámra utaztak Segesvárra a fehéregyházi ünnepség résztvevői. Vonatok, társasgépkocsik szállították a közművelődési egyesületek és más magyar közületek csoportjait Segesvárra. Képvisele volt a közvetlen környék magyar falvain és közületein kívül Csikmegye, Háromszék, Maros, Torda, Kolozs, Bihar, Aradmegye és a bánági magyarság. A közelebb fekvő falvak népe szekéren és gyalog, hegyeken, völgyeken, erdőkön, mezőkön át sereglett a fehéregyházi síkra, ahol kilencven évvel ezelőtt utolsó dobant a lángelkű költő szíve.

A kiküldöttek és a távoli városokból érkező közönség, a Hangya fehéregyházi kertjében gyülekeztek és innen indult el a menet az emlékmű felé, a segesvári székely alkalmazottak fuvózenekarának hangjai mellett, az ünnepségre fölvonuló dalárdák díszes zászlóival.

A résztvevők között volt Gyárfás Elemér szenátor, gróf Teleki Ádám, Tompa Lajos, dr. Filó Ferenc, Péter János, Drosz Károly képviselők, továbbá a magyar közelet vezető személyiségei: gróf Bethlen Bálint, Ugron István és Pál, Biró Lajos, dr. György Zsigmond, gróf Teleki Károly és József, Mikó László, dr. Gávos István, dr. Lévai Lajos, Vidó Béla unitárius esperes, Papp Dénes csikszerepai főgimnáziumi régens, Kádár Kelemen földbírtokos, dr. Szabó Gábor, dr. Jodell Gábor, az udvarhelyi IKE egész testülete, dr. Tóth Lajos segesvári református lelkész, Nagy Béla segesvári unitárius lelkész, dr. Szele Béla brassói ügyvéd, dr. Kolumbán József a csikmegyei Magyar Népközség elnöke, dr. Müller J., az alsófehérmegyei Magyar Népközség elnöke és sokan mások.

A menet, amelyet dr. György Zsigmond vezetett, délelőtt 10 órakor érkezett a Petőfi-emlékműhöz, amely körül ekkor már a székelyföld és a környékbeli helyiségek ezernyi zárandoka csoportosul.

Ragyogó napsütésben a kegyelet és megilletődés emelkedett hangulatában kezdődött meg az ünnepség, amelyet a királyhimnusz hangjai vezettek be. Ezután a segesvári Magyar Kaszinó dalárdája adta elő Balázs—Tárca „Dalol a székely” című művét, majd Nagy Béla unitárius lelkész ünnepi szentbeszédét mondott, utána a medgyesi magyar polgári kör dalárdája Petőfi „Szülőföldem” című dalát énekelte el.

Ezután gróf Teleki Ádám képviselő mondta el nagyhatású ünnepi beszédét. Esetelte a 90 évvel ezelőtti ütközetet, amelyben a legnagyobb magyar költő rövid, dicsőséges pályája véget ért. Ismertette Petőfi életét és emelkedett hangon mutatott rá arra, hogy a profétai lelki költő látnoki szemmel előre megsejtette végzetét, amely a fehéregyházi csatatéren teljesedett be. Azután az eszméket ismertette az ünnepi szónok, amelyekért Petőfi lelkesedett és amelyekért sikraszállt.

A beszéd után a szónok a Magyar Népközség nevében megkoszorúzta az emlékművet, amelyen az ünnepségen résztvevő egyesületek képviselői is koszorukat helyezték el.

Az ünnepség mindvégig programszerűen folyt le arról a résztvevők a nagy élmények emelkedett hangulatában távoztak.

A déva-telepi új „Szent Antal” templom javára, a templomépítő-bizottság megbízásából Szabó Dömjén dévai ferences atya egy imakönyvet adott ki. — Az imakönyv

„ÉGI LÁNG”

című jelent meg. 629 oldal, Ara: 150 lei. Mivel ezen imakönyv tiszta jövedelme az emlitett templom javát szolgálja, Istennek dicsőségét hirdeti és páduai Szent Antal tiszteletének állít emléket az, ki minél hamarabb beszerzi. — Kapható lapunk kiadóhivatalánál is.

A fehéregyházi emlékműnél lezajlott ünnepséget megelőzőleg szombaton este a segesvári városi színház termében szép Petőfi emlékünnepele volt, amelyen Kertész István kereskedő mondott beszédet.

Petőfi emlékünnepe Nagyváradon.

Nagyváradon a munkás ifjuság egy csoportja rendezett vasárnap este Petőfi-emlékünnepelet a Katolikus Körben. A műsor, sajnós, rendkívül művészi és méltatlan volt Petőfi emlékezetéhez. Ez a megállapítás különösen Baumgarten-Bányai László Petőfi emlékbeszédére vonatkozik, aki pongyola előadásmódjában, a tőle megszokott zagyva, logikai törésekkel teli előadást tartott ez alkalommal is s egy zavaros, nemzetközi-kommunista világnézet számára próbálta Petőfi alakját kisajátítani. A műsor több szereplője sok igyekezettel, de kevés rátermettséggel adtak hangot Petőfi verseinek.

Megkoszorúzták a szabadfalui Petőfi-emlékművet.

Temesvár. Saját tud. Jelentettük, hogy a Magyar Népközség bánági tagozata a vasárnapra tervezett szabadfalui emlékünnepelet megkezdésétől eltekintett. Szabadfalun, a Petőfi-emlékműnél így mindössze koszorukat helyezték el. A Magyar Népközség bánági központja nevében Martzy Mihály helyettes elnök, Pál György dr. főtitkár, Szappanos Gyula és Szappanos Gyuláné, a temesvári Magyar Nőegylet alelnöke nagy babékoszorút hoztak és azt az emlékműre Martzy elnök és Pál dr. főtitkár helyezték el. Az emlékművet övező liget előtt ekkorra már a temesvári magyarság számos vezetője, valamint több küldöttség jelent meg. A megjelentek közt voltak többek között Takács Kálmán, a Romániai Magyar Dolgozóképzési és Nőképzési Központjának elnöke, Argay György evangélikus esperes, Dadányi György, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet bánági felügyelője, Bacsó Béla, Bodács Gyula, a Magyar Népközség mehalai tagozata részéről Mesterházy Nagy Gyula, a szabadfalui tagozat részéről Komesz Mátyás. A ligetben így — egymásután — jelentek meg: Sily Miklós, a temesvári Magyar Dalárda koszorújával, Vercs Károly, a Magyar Népközség józsefkülvárosi tagozata koszorújával és a Mezőcsávásról elszármazott Övedi Lajos a székelyekével. A józsefvárosi tagozat részéről egyébként még egy koszorút hoztak, amelyet egy szintén a ligetben lévő s a világháború szabadfalui elesett hősei tiszteletére emelt emlékkőre tettek le. A székelyek koszorúja, amelyet a liget bejáratáig Fábrián Károly (Parajd), Kiss Miklós (Tasnád), Orbán Sándor (Kibéd) és Kacsó Károly (Kissfalva) hoztak, a következő feliratot viselt: „Petőfi halálának évfordulójára a temesvári székely ifjuság”. Temesvárról időközben még igen számosan jelentek meg Szabadfalun és igen sokan — különösen asszonyok és leányok — virágokat hozta.

Petőfi-ünnepe Tordán.

Saját tud. Torda magyar ifjusága az Uranus sport egyesület vezetésével Petőfi halálának 90-ik évfordulója alkalmából nagy emlékünnepelet rendezett, szépségszerű közönség részvételével. Az ünnepély első része a magyar kultúrha nagytermében folyt le, ahol Raes Károly, a kiváló tehetségű pap-tanár mondott szívbemarkoló emlékbeszédet, dr. Gogomán Gábor ügyvéd nagy hatást kelte szavaltta el Petőfinek „Egy gondolattal bánt engemet” című versét, K. Kniesz Gizella és Méhes Sándor, cigánymuzsika kísérettel Petőfi-dalokat énekeltek, a Tordai Magyar Dalkör és a Református Vegyeskör Petőfi-nótákat adott elő. A közönség ezután átvonult a szomszédos paplakhoz. Ebben a házban szállt meg ugyanis Petőfi az erdélyi harctérre vezető végzetés útjában s a ház egyik falát Petőfi-emléktábla díszíti. Ezt a táblát most a közönség megkoszorúzta s ilten dr. Árkosi Jenő ujtordai református lelkész mondott nagyhatású emlékbeszédet.

Ünnepség Kiskunfélegyházán.

Kiskunfélegyházáról jelentik: Kiskunfélegyházán kegyeletos ünnepséget rendeztek Petőfi Sándor halálának évfordulója alkalmából, a Segesvárról Kiskunfélegyházára került Petőfi szobornál. A város társadalma és a társadalmi egyesületek kiküldöttei fátylós menetben vonultak ki a szoborhoz. Az ünnepségen Petőfi-dalokat énekeltek és Petőfi-verseket szavaltak.

A magyar sajtó nagy cikkében emlékezik meg a nemzetköziségéről Petőfi Sándorról.

A XVII. század legnagyobb panamája Magyarországon

Budapest, július hó.

A Bécsi Magyar Történetkutató Intézet legutóbb napvilágot látott évkönyvében rendkívül érdekes cikket írt Sinkovics István „Eszterházy Pál nádor és az erdélyiek kereskedelmi társasága” címen. Ebben a cikkben a kiváló tudós a XVII. század legnagyobb panamáját leplezi le és levéltári dokumentumok alapján világítja meg, hogy a keleti kalmárszelleme képviselői már kétszázötven évvel ezelőtt is milyen eszközökkel fosztogatták a magyar népet.

1694-ben Kollanics politikája miatt a háborútól fenyegetett birodalomnak mindenképpen pénz kellett. Minthogy törvények tiltották a regáléknak zsidókébe adását, kénytelenek voltak az ország nádorától kölcsönt kérni, minek fejében a nádor évekre lekötötte az ország sóbányájának jövedelmét. Sajnos, azután a nádor két hirhedt bécsi bankárnak (együtt a császár hadiszállítóinak) adta albérléte.

Hiteles okmányokkal bizonyítja a szerző, hogy a hirtelen felemelt sóárak miatt a lakosság nem tudta beszerezni a legszükségesebb sémennyiséget sem, maga és állatállománya rohamos pusztulásnak indult. És mindezt pár ezer forintot haszonért! Eszterházy nádor ugyanis 250.000 forintot adott kölcsön a császár-királynak, viszont ezért 325.000 erdélyi sókocka (kb. negyedmillió mázsa) kitermelésére kapott engedélyt. Az erdélyiek vezére, Szentkereszty András hiába emelte föl tiltó szavát s a nagytudású világlátott Bethlen Miklós kancellár, kinek emlékiratai híres szépirodalmi emlékek is, hiába mutatott rá, hogy az osztrákok a magyarok mellőzésével osztrák tisztviselőket és bányamunkásokat fognak betelepíteni.

„Bécsben többet hallgatnak Oppenheimerre, mint a szent diplomára”

Ekkor sok magyar bányász elvesztette kenyerét és az „ideiglenesen” hozott német bányászok végleg idetelepedtek. A császár diplomájára hivatkozva, az Erdélyiek Kereskedelmi Társasága azt kérte, hogy jogaikat ne csorbítsák és legalább kárpótlásul engedjék meg, hogy ők is ugyanannyi sókockát vihessenek Magyarországra vámmentesen. A nádor és az erdélyiek közös vállalkozása (Societas Transilvanico-Palatinalis) azonban két évig csupán tanácskozott, de minden eredmény nélkül, mert meghíusította terveiket az a 12 százalék uszorkamat, ami 7 éven át teljesen kimeríté a kincstárt s maga Bethlen Miklós írja egyik, most Bécsben előkerült levélben:

„szégyenkezve tapasztaltam, hogy az udvarban többet adnak Oppenheimer zsidóra, mint a szent diplomára s egész Erdélyországra.”

Eszterházy herceg ugyanis úgy szerződött ezzel a hadseregszállítóval, hogy minden jogot kiengedett a kezéből, ami csak megillette az udvarral kötött szerződés szerint. Előbb ezt a 325.000 sókockát kellett kitermelni s eladni bármily árdrágítással, hamis mérlegekkel és súlyokkal, a zsidó bankárnak mindenütt szolgáló bérencei, hajcsárjai segítségével. Még a nagy névhez méltatlanul az is benne volt a nádor-herceg szerződésében, hogy a kereskedelemnél tetszés szerint keresztényt vagy zsidót alkalmazhat!

És mindennek a magyar jobbágy adja meg az árát.

1701-re már a tőke és kamat, amit Oppenheimer zsebetettek, majdnem háromszorosára nő a kölcsönadott pénznek, 746.000 forintra. Az erdélyiek társaságával történt elszámolásnál is rengeteg csalás volt és igen ügyesen csoportosítja adatait a szerző a bécsi titkos levéltár most előkerült irataiból. A rendek azért panaszkodtak, hogy „véres verejtékkel szállítják ki a sót, a nádor emberei pedig csak ígérnek, sohase fizetnek. Bethlen Miklós a nyugati országok példáiin azon fáradozott, hogy az erdélyi folyókat hajózhatóvá tegye. Minden hiába volt, még magának a nádornak is azt írta: „ugy elunom ezt a tövises matériát, inkább később volnék mit szenvedni, mintsem beleszólni.” Ki is vonultak az egész ügyből az erdélyiek, csak a nádor osztrákjai dolgoztak mindenütt.

Jellemző Oppenheimerékre, hogy az egész üzlettedi alatt, egész nyíltan még az alkalmazottaiktól óvadékokat is szedtek s ezt az összesen 66.500 forintnyi összeget éveikig forgatták. Annak nincs nyoma azonban a bécsi iratok közt, hogy a kauciót bárkinek is visszafizették volna...

A nádornak kö-páronként (kettős kockákért) 12 garast kellett fizetnie a kitermelésért, de mire a fogyasztóhoz jutott, már két és fél forintot, tehát a vételárnak több, mint negyvenszeresét követelték, sőt ettől a hivatalos ártól is eltértek: a

„Nagybánya művészeti jelentőségét a régi színvonalra emeljük”

Dr Racolti Filip Sándor polgármester nyilatkozott a festőiskola helyzetéről

Szatmár. Saját tud. Dr Racolti Filip Sándor, az állampárt igazgatósági tanácsagja, akit nemrég neveztek ki Nagybánya polgármesterévé, lapunk munkatársa előtt a világhírű festőiskola helyzetéről, valamint a város ügyeiről nyilatkozott. Ismeretes, hogy a hanyatlóban levő festőiskola feltámasztására már kezdeményezések történtek. Ezzel kapcsolatban dr Racolti Filip Sándor polgármester ezeket mondotta:

— Dr Zigre Miklós kultuszminiszter ur megígérte, hogy a nagybányai festőiskola régi színvonalra való emelése érdekében minden lehető támogatást megad. Ennek jelét már akkor láttuk, amikor a nagybányai festők bucaresti kollektív képiállításán anyagi támogatást utalt ki. A miniszter ur — folytatta dr Racolti Filip Alexandru — dr Márcus Stefan művészeti vezérfelügyelőt bízta meg a festőiskola helyzetének tanulmányozásával és a javaslatok előterjesztésével.

— Milyen irányban kívánják az iskola helyzetét megoldani?

— Mindenekelőtt helyreállítjuk a művészek között a hékét. Vállvetett munka nélkül nincs eredmény. Igyekezünk állami támogatást biztosítani az iskolának. Az állam és a tartomány hozzájárulásával ki szeretnők javítani az épületeket, mert ezek a nagy elhanyagoltság következtében közel vannak az összeomláshoz. Bizonyos állami jövedelmet akarunk szerezni a művész-tanároknak is. Az iskola továbbra is megőrzi szabadságát, különösen művészi tekintetben, azonban ügyvezetését állami felügyelet alá helyezzük. Készközlöm, hogy — mint évekket ezelőtt — az ország képzőművészeti főiskoláinak növendékeit hozzák le ide nyaralni. Remélem, sikerrel valósítjuk meg összes terveinket.

— Nagybányának mint sportvárosnak jelentősége egyre nagyobb. Ebben az irányban polgármester urnak milyen gondolatjai vannak?

— A napokban fejt jártam a bucaresti országos turisztikai hivatalban. Paraschinescu vezérigazgatóval aki városunkat nagyon jól ismeri és szereti, megbeszéléseket folytattam. Megígérte,

szegény, mivelten jobbágytól még ennek is más felszeresét kérték. Sok baj volt a szepesi kamarával is, mely ársai területének megszorítása miatt zúgolódott és deputációzott Bécsben. Ismerteti végül a kitűnő cikk az 1700. évben végleg fölszámolt nádori társaság után előállt helyzetet. Minthogy a kincstárnak föllecsülhetetlen kárt okoztak Oppenheimerék, ezért Lichtenstein herceg elnöklétével külön császári bizottság vizsgálta felül az ügyet; de — mint már számos esetben, később a Rotschildok uralmákor is tették ezek a császári tényérnyalókat lefizető kalmárok, — a befolyásos udvari zsidó bankárok még ennek a bizottságnak a munkáját is elgáncsolták s nem tudott tovább jutni a vizsgálatban, mint annak a ténynek egyszerű lezögezéséig, hogy közel 1 millió forinttal károsították meg a kincstárt és az országot Eszterházy nádor és az udvar bankárai. Ezután azonban II. Rákóczi Ferenc szabadságharc s egyéb külpolitikai bonyodalmak elterelték az udvar figyelmét erről a panamáról, aminek végeredményben a szegény nép, tulnyomórészt magyar jobbágyok adta meg az árát.

Dr Gergely Pál.

hogy az országos turisztikai hivatal támogatni fogja a várost abban, hogy az Izvorán, ahol az Erdélyi Kárpát Egyesületnek gyönyörű menedékháza van, újabb turistaszállót építhessünk. Téli nagy si-tanfolyamot fogunk rendezni. Nagybánya természeti szépségeinek feltárására fényképpályázatot hirdetünk és megkezdjük a propagandát. Nagybánya parlagon heverő turistaértékei igazán megérdemlik ezt.

— Az Erdélyi Kárpát Egyesület és az állami erdőgazdálkodás között a menedékház tulajdonjoga körül zavar van. Ebben az ügyben nem történt újabb fordulat?

— Mindent megteszünk, hogy a vitát mindkét fél teljes melegegedésére zárjuk le. Az EKÉ-t hozzásegítjük, hogy megkezdett, értékes munkáját tovább folytassa.

— Valamit a városrendezésről.

— Sajnos, először a régi bajokat kell kiküszöbölnünk. Biztosítanunk kell a város zavartalan viz-és villanyáramellátását. Nagybánya iparosodó város, e két elem nélkül a gazdasági élet nehézségek elé kerül. Rendbe kell hoznunk az utakat is. — A kisebbségek?

— Én jó román voltam mindig. Becsülöm azt, aki annak vallja magát, ahogy érez. Ez az én szememben nem bűn, sőt... érdem. Jelszavam: igazságosság és emberiség. Mi, nagybányaiak, megtanultuk, hogy a sors bennünket egymás mellé rendelt, tehát küz a kézben kell előre haladnunk. Ha szembe fordulunk a természet törvényeivel, mindnyájunknak kára származik belőle. Az állam ellen cselekszik az, aki a kisebbségekkel szemben jogtalanul jár el — fejezte be nyilatkozatát dr Racolti Filip Sándor polgármester.

(B. I.)

Minden tartalékos tiszt rendezze katonai helyzetét

A legfőbb hadvezetőség a következő hivatalos közleményt adta ki:

A legfőbb hadvezetőség felhívja az összes tartalékos tisztek figyelmét, hogy nincsenek tisztában a katonai helyzetükkel, vagyis nem tudják melyik katonai egységhez tartoznak, vagy akik 1939-40-re több egységtől kaptak behívót, forduljanak a Nemzetvédelmi Miniszterium Személyi Ügyek Vezetőségébe, 6. sz. titói irodához, ahol megkapnak minden felvilágosítást. Kérésükben ugyanakkor ki kell mutatni polgári helyzetüket és utolsó lakhelyüket.

A polgári hatóságokat és magánvállalatokat ezután hívjuk fel, hogy a tartalékos tisztek, tisztviselők katonai helyzetét ellenőrizzék és akiknek nincs rendben, azt utasítják katonai ügyének rendezésére.

Ugyanakkor tudomására hozzuk az érdekelteknek, akiknek rendetlen a katonai helyzetük és nem tudják, melyik egységhez tartoznak, azt át fogják adni a katonai törvényszéknek. Ft. T. A. n. e. s. u., sk., a legfőbb hadvezetőség főnöke, katonai vezérinspektor, tábornok, adjutáns.

Rusznák Gyula:

FALUVÉDELEM

Amatörkötésben 65 Lei.

Krisztus és a falu problémáit mutatja be nagy hozzáértéssel, szeretettel és segíteni akarással az elhivatott falukutató

Halálbüntetést tartalmaz a francia állam külső biztonságát szolgáló rendeletörvény

Párisból jelentik: A hivatalos lap vasárnap száma közli az állam külső biztonságát célzó rendelkezéseket. A rendeletörvény értelmében halálal büntetik azokat, akik hajót, repülőgépet és más nemzetvédelmi berendezést, szerkezetet elpusztítanak, vagy megrongálnak.

Új hétfői lap indult Budapesten Kodolányi János szerkesztésében

Budapestről jelentik: Hétfőn reggel a magyar fővárosban új hétfői lap jelent meg *Nemzetőr* címen. A lap főszerkesztője Kodolányi János, az ismert nevével magyar író, felelős szerkesztője és kiadója pedig Ambrus József, a Turul fővezére. A lap első számában Kodolányi János ir vezércikket, hangsúlyozva, hogy a lap Petőfi halálának évfordulóján indul meg, éppen azzal a címmel, amely Petőfi lapjának címe is volt. Politikailag teljesen független és a magyar nép függetlenségét szolgálja. A vezércikk a továbbiakban a következőket mondja:

— Lapunk külpolitikai szempontjai a felelős magyar államférfiak irányelveihez igazodnak, de nem tűrjük, hogy külpolitika örve alatt akár kívülről, akár belülről bárki is a magyar élet integritását kikezdi, megbontsa.

Visszakéri Nagyvárad munkássága az állami birtokba vett Munkásotthont

Kolozsvár. Saját tud. A nagyvárad munkásság képviselőitében a kolozsvári szakmai szervezetek vezetői szombaton délelőtt emlékiratot terjesztettek dr. Tataru Coriolan királyi helytartó elé a Munkás Otthon visszazserzése érdekében. A nagyvárad Munkás Otthont 1926-ban elvették a munkásoktól és állami kezelés alá rendelték. A munkásság több ízben járt közben illetékes fórumoknál, hogy visszazseresse a tulajdonát képező otthont, de mindeközéig eredménytelenül. Most azonban remélik, hogy dr. Tataru ezamostartományi királyi helytartó közbenjárása révén sikerülni fog az értékes épületet ismét birtokukba venni.

Meghatározták a köztisztviselők kiküldetési díját

Bucurestiből jelentik: A legutóbbi minisztertanács ülésén meghatározták a köztisztviselők kiküldetési díjait, július 1-ével kezdődőleg. Eszerint a havi bruttó 19 ezer leien felüli fizetésűek kiküldetési napidíja a külön számítható szállítási költségeken kívül 500 lei; a 15—19 ezer leies fizetésűeké 400 lei; a 6—15 ezer leies fizetésűeké 350 lei; a 4—6 ezer leies fizetésűeké 300 lei; a 2500—4000 leies fizetésűeké 250 lei; a 2500 leien aluli fizetésűeké napi 150 lei.

Az állami ellenőrzés alatt álló intézmények különböző bizottságaiba kiküldött tagok részvételi díját is meghatározták.

Bucurestiből jelentik: Minisztertanács határozattal megállapították az állami ellenőrzés alatt álló intézmények mindenféle bizottságának és tanácsának tagjai számára az üléseken való részvétel díjait. Eszerint a díjak a következők: 500 lei az elnök, 400 lei a tagok és 300 lei a bizottság, illetve tanács titkára számára. Függetlenül attól, hogy az illetők köztisztviselők-e vagy sem. Ezek az összegek, amelyek a felső határt jelentik; csökkenthetők, az illetékes közigazgatási szerv vezetőjének megítélése szerint. Vidéken a részvételi díjak 10 százalékkal csökkennek. Köztisztviselőknek a díj csak akkor fizethető ki, ha a bizottsági, illetve tanácsulésok szolgálatai időn kívül történtek. Az önkormányzati intézmények igazgatósági tagjai számára a részvételi díj felső határa 500 lei. Ezeket az intézkedéseket július 1-ével kezdődőleg alkalmazzák.

Magyarország törhetetlenül ragaszkodik a tengelyhatalmak politikájához

Megfontolt, nyugodt és türelmes külpolitikát hirdetett Csáky István magyarországi külügyminiszter Soproni beszédében

Sopronból jelentik: A nyári egyetem megnyitó ünnepségén gr. Csáky István, magyarországi külügyminiszter beszédet mondott, melyben kitért Magyarország külpolitikai helyzetére is. Ennek során a többi közt a következőket mondotta:

— Magyarország becsületos öszinteséggel, ösztonösen ragaszkodik a tengelyhatalmak politikájához. Tudatában vagyunk annak, hogy nincsen olyan magyar érdek, mely ellentétben állna a tengely érdekeivel s hogy az évszázados együttélés, kulturális kapcsolatok meghitt viszonyt fejlesztettek ki Magyarországnak, Németországnak és Olaszországnak között. Nehéz időben lehet a barátot megismerni és azt meg is becsülni, ha a válságos időben nem vonul az ugynevezett meglapulás fedezéke mögé.

— Békés nép vagyunk. Tudatában va-

gyunk annak, hogy súlyos időben élünk. De voltak már nehéz idők országunk felett és álltuk azt, bizonyítva létezésünk és fejlődésünk történelmi szükségszerűségét.

— Én lennék a legboldogabb, — folytatta beszédét Csáky külügyminiszter, — ha minden szomszédunkkal olyan atmoszféra fejlődhetne ki, amelyben nem uyerne tápot a gyanakvás még abban az esetben sem, ha egyik vagy másik oldalon olykor elhangzanak is sajnálatos, felelőtlen szavak, megnyilatkozások. Lehetetlen vagy időszerűtlen senkitől sem kívánunk. Minél több hónap telik el, annál komolyabb erőfeszítést jelent az anyagi, erkölcsileg és gazdaságilag megerősödött Magyarország. Ez pedig még inkább lehetővé teszi a magyar kormány számára, hogy megfontolt, nyugodt és türelmes külpolitikát folytasson.

A nemzetvédelmi minisztérium utasításai mozgósítás esetére

Bucuresti. Saját tud. A nemzetvédelmi minisztérium mozgósítás esetére a következő utasításokat közli, amit a tartalékos tiszteknek, al-tiszteknek, kiegészítő csapatteknek, tartalékosoknak és minden hadkötelesnek tudnia kell:

1. Mindenkinek birtokában kell, hogy legyen a katonai könyvecske (livret), amit évente láttamoztatni kell az előirt időben. Aki elvesztette katonai könyvecskéjét, az kérjen azonnal újat az illetékes hadkiegészítőnél (Cercul de Recrutare), amelyhez tartozik.

2. A lakhely végleges megváltoztatását személyesen kell azonnal bejelenteni, vagy írásban 5 nap alatt a hadkiegészítőnél és az ezrednél, amelyhez tartozik.

Aki 15 napnál több időt van távol lakhelyétől, az bizony meg egy családtagot, barátot, vagy ismerőst, hogy az időközben érkezett esetleges rendelkezéseket azonnal továbbítsák neki.

3. A katonai könyvecskén (livret) kívül mindenkinek kell, hogy legyen még egy külön parancsa is, (sárga, piros, vagy munkára szóló behívó, vagy fehér parancs), amit a livretbe ragasztva kell őrizni. Akinek nincs hasonló sárga, piros, vagy fehér parancsa, azonnal forduljon felvilágosításért az illetékes hadkiegészítőhöz és katonai egységhez.

4. Mozsósítás esetén csak azoknak kell jelentkezniök, akiknek a hirdetésményekben előirt parancsuk van. Akiknek munkára szóló behívójuk, vagy otthonmaradási parancsuk van, csak akkor jelentkeznek, ha névre szóló behívót kapnak.

5. Akik sárga és piros behívóval rendelkeznek, kötelesek jelentkezni annál az egység-nél, amely a parancsban fel van tüntetve és a jelzett időben.

6. A tisztek teljes felszereléssel fognak je-

lentkezni és az előírások ládat magukkal kell, hogy vigyék, — akik lovaságnál teljesítenek szolgálatot, lószerszámot visznek magukkal.

A tisztek kötelesek 10 napon belül közölni az illetékes hatóságokkal, hogy rendelkeznek-e az előirt felszereléssel és ládával? Akiknek nincs meg a felszerelésük, azoknak a behívás alkalmával kell azt beszerezniök és annak árát az első zsoldból fogják levonni.

7. A legénységhez tartozók egy váltás inget, alsónadrágot, harisnyát, vagy kapót, bakancsot, vagy bocskort, törülközőt és zsebkendőt visznek magukkal, télen pedig flanel alsóruhát is. Ezenkívül az útra és a jelentkezés napjára élelmet is.

A lovasoknak (schimbások) teljes felszereléssel és lóval kell jelentkezniök.

25 év előtt készült ez a kép: Poincaré (X) Franciaország akkori miniszterelnökének látogatásáról Szaszanov orosz külügyminiszternél. Közvetlen a világháború kitörése előtt volt ez a történelmi jelentőségű látogatás, amikor meg erősítették a francia-orosz szövetséget.

Huonder-Várkonyi:

A Mester lábainál

- I. A munka napjai . . . . Füzve 115 lei
- II. A szünetek éjjele . . . . " 144 "
- III. A megdicsőülés reggele . . . . " 182 "

A legjobb iskola a Mester lábainál ülni, mert — ott alakul ki a leg-szebb embertípus: a Krisztus-típus. Rövid, mesteri elmékedések papok és mélyebb lelkiéletre törekvő világiak számára.

Eldugott, székelyföldi fürdők

Egy szerencsétlenül kezdődött vadászat szerencsés következménye
Csiszárfürdő

Kézdivásárhely, július hó.
1889 őszén, egy borongós hajnalon nagy vadásztársaság érkezett a torjai Büdös-hegység alá. A megye vadásztársadalmának élcsapata randult ki vaddisznólesre és a patak mellett a kicsi tisztáson elosztva a helyeket, a hajtók utasítást kaptak a kerítésre, a nyugtalan kutyafalkákat elvezették a sűrűségek lombtakart titkos cévényein, majd a vadászok is felszedelőzködtek és gyér rajvonalakban ellepték a kijelölt helyeket.

Csiszár Dénes kézdivásárhelyi szeszgyáros, a megye egyik legbátrabb vadásza a Büdös-hegység északnyugati nyílányára kapott beosztást. Itt ezen a helyen különösen sűrű volt a rengeteg, az évszázados fölgyek alatt tenyérnyi vastagon hevert a makk és a patak mellett, a meredek, majd hirtelen enyhén lankásodó részekben nagy vadjárásra lehetett számítani.

A vadász bebarangolta az egész helyet. Alaposan kiszámította a hajtás irányát, a célzási lehetőségeket és mert a legalkalmasabbnak azt a lankást találta, ahonnan éppen a Büdös-barlang nyílásához lehetett látni, csendesen behúzódott egy nagy bükkfa alá és várt.

A hegyek tülő oldalán már szagot kaptak a kutyák, fenn, az éleken már meg-megreccscentek a vihártépte száraz ágak, de valahol nem álltak el jól az utat a hajtók, mert az oldalon egyetlen dísznő se ereszkedett le a völgy felé és a kutyaugatás is már a Bálványos felől visszahangzott, lövés zaját pedig sehonnán se lehetett hallani.

— Kevés szerencsém lesz ma, — zúgolódott Csiszár Dénes és mert a nap már délutánba hajlott, elővette vadásztársaságját, vadász-székét leszurta a puha avarba és falatozni kezdett.

Alig evett néhány harapást, amikor valami különös zajra lett figyelmes. A nagy csendességben, valami szortyogó, bugyborékoló hangot vélt felfedezni. Mintha valahonnan szénsavas forrás bugyborékolna elő? Mintha valami kénes szagot is érezne?...

— Ne, ne... Hiszen itt víz csurog a levelek között... S én ezt eddig nem vettem észre?

Felkelt, keresni kezdte a forrás helyét és akkor vette észre, hogy a vadász-szék lába okozta kicsi lyukból buzog elő nagy erővel egy kicsike forrás.

Csiszár Dénes aztán nem is érdekelte aznap a vadászás. Két kezével és vadászkézével mélyebbre kaparta a gódrót, megvárta, amíg leüle-

Ahol pénzt nem kérték, hanem még megvendégelték a nyacalákat

Hosszu évtizedekig ilyen családi jellegű fürdő maradt Csiszárfürdő. Hirt sem verték neki, idegeneket nem hívtak, a környéket ingyen is szívesen látták, sőt meg is vendégelték és szinte ők köszönték meg, ha valaki odament nyaralni.

A század elején azonban már néhány idegen is arra tévedt. Talán Bálványosfürdőre, talán Tusnádra igyekeztek és véletlenül, vagy kíváncsiságból megmérték a Csiszárt, ahol érdekes dolgokat vettek észre.

Alig 15—20 méterre egymástól, a hideg borvizfürdők vize teljesen más és más színű. Az egyik sötétbarna, mint a csokoládé.

El is neveztek csokoládésnak.

A másik: zöld, mint a tenger, a harmadik: eérga, mintha festve volna és a negyedik: szürke, hamvas, mint az iszap, melyet alaposan felkavarának.

Száz méteres körzetben fordul elő ez a csodálatos színváltozat és nem csak színre, hanem gyógyhatásra is más és más minden fürdő.

Az egyik reuma és általában hüléses bajok ellen jó, a másik női betegségeket gyógyít, a harmadik gyomorbántalmak ellen hatásos és valamennyi üdítő, erős, szénsavas, jódoz, kénes, vasas, sós stb.

Határozottan lehet állítani, hogy Erdélyben ilyen különös szín és hatás-összetételű gyógyfürdő nincs és ezen kezdtek töprengeni az idegenből jöttek is, akik között aztán nem egy szakember akadt a világhírű fürdő terveit tárta a tulajdonos elé.

Csiszár Dénes azonban megmaradt az ő elgondolásai mellett.

Evről-évre szorgalmasan építgetett, saját ízlése szerint átgurta ugyszólván az egész hegyoldalt és olyan kicsi népjóléti intézményt csinált a fürdőjéből, ahol celsón lehet nyaralni, ahol egyszerű kirendeléseket lehet csinálni és ahol féképpen ma is Felsőháromszék népe úgy érzi magát, mintha részvényes volna.

pedik a felzavart víz és azután lefeküdt melléje, megkóstolta.

— Tiszta borviz, még pedig a javából — állapította meg csálhatatlan biztonsággal és másnap beállított az erdő tulajdonosához.

— Megvenném az erdőt, jó vadászhely, szeretek ott vadászni.

A tulajdonos nem volt vadászember, nem is nagyfontosságot tulajdonított annak, hogy neki heverő értékei legyenek. Szerette a pénzt, Csiszár jó árat ígért és hamarosan megtörtént a vásár.

Csiszár Dénes ásatni kezdi a hegyoldalt

Tavasszal pedig, ahogy a hó eltakarodott, furcsa híreket vittek a torjai erdőlők a faluba.

— Ez a vásárhelyi szeszgyáros esze mezdődött... Egy csomó mesteremberről nekiesett a hegyoldaltak és ásnak, ácsolnak, faragnak, mintha falut akarnának építeni a hegybe...

Csiszár is hallotta ezeket a beszédeket és csak mosolygott rajta. De amikor jó melegebe szókótt az idő, meghívta a vadászokat, hogy erdei kaszálások lennének vendégei a hegyen. Jöszívvel lássa...

S július elején egyszerre híre futott a csodának.

— Borvizferedő van a hegyen... Eppen olyan, mint a bálványosi...

Házak épültek, utakat vágtak a hegybe és akárhol megpiszkálja az ember, csak fakad elő a borviz a földből...

Hát ez már csoda, ujeágolták fél Háromszéken szerteszét a hírt és azon a nyáron Torja, Kézdivásárhely, Futásfalva, Kóvár lakói majdnem mind megnézték a csodát és mert nem csalódtak benne, elnevezték Csiszár-feredőnek.

Csiszár Dénes pedig, aki lelkéből tudott örvendezni azon, hogy másoknak örömet csinált, még nagyobb lendülettel fogott a munkába. Három hideg fürdőt osztogat az ő székely testvéreinek, akik már el se tudták képzelni, hogy Csiszár-fürdőből egyszer világfürdő legyen. Hogy kőboros szekerek helyett autókamionok mászák a hegyet, hogy virágos sétányok akadályozzák a kedv szerinti barangolást és hogy nagystilű szállók és éttermek drágítsák az életet, rontsák a családi összehangot.

Hol van a Csiszárfürdő?

Az utóbbi években azonban mégis mind többen és többen jönnek a távoli vidékekről és a fürdővendégek. Kezdetben csodálkoznak az egyszerűségben, kicsit különös nekik ennyi közvetlenség, de napok múlva már ők is engednek a zarkozottságból, nagyzerüen beleilleszkednek a társaságba, a családi környezetbe és legtöbbször könnyes szemmel bucsuznak a következő évi vizontlátásra.

A fürdőhely Kézdivásárhelytől 20, Bükszádtól 15 kilométerre van. Pontosan szemben a Transsylvania fürdővel, a Bálványosvárral, ahova most mindennap autóbussz jár.

A környéke ugyanaz, mint a Transsylvaniai. Hatalmas erdőség, gyönyörű hegyek. Hegyi cévényen félóra járás a Büdösbarlang, két oronyira van a Szent Anna-tó és a híres Mohos, melyet olyan szépen ismertetett Jókai Mór.

Van egy kis szállodája is, a villákban is van ágyneműt kivéve minden szükséges felszerelés. Hideg és meleg borvizfürdő, kitünő levegő, csendesség.

Nem nagy igényű és nem nagypénzümbereknek, akik pihenni, gyógyulni akarnak, ideális hely.

Földi István.

Felrobbant egy petróleumkút

Oriási mennyiségű kőolaj ömlött ki, amely elárasztotta az egész Mislea-völgyet

Ploestiből jelentik: A Teis-Mislea melletti „Inginer Charas” nevű kőolajkútnál hatalmas robbanás történt egy hatszáz méter mélységű fúrás következtében. Oriási mennyiségű nyerskőolaj ömlött ki, amelynek csak egy részét tudták felfogni, míg a nagyobb rész előntötte a Mislea-völgyet. A hatóságok intézkedéseket fogantatosítottak a tűz és további robbanások elkerülésére, többek között megtiltották a tüzugyújtást nagy területen a felrobbant petróleum-kút környékén.

Rejtélyes körülmények között kizuhant harmadikemeleti lakásának ablakából egy kolozsvári biztosítási tisztviselő

Saját tud. Orbán Lajos, a Minerva biztosítóintézet 21 éves tisztviselője, eddig még tisztázatlan körülmények között kizuhant a Reggie Ferdinand-uton lévő harmadik emeleti lakásának a világító udvarra néző ablakán és oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a klinikán néhány óra múlva a műtőasztalon meghalt. Az esettel kapcsolatban megindított vizsgálat eddigi megállapításai szerint a fiatal ember epilepsziás rohamában véletlenül zuhanhatott ki az ablakon. Első pillanatban felmerült az öngyilkosság feltevése is, miután az áldozat éjjeli szerényen erős altató és csillapító szereket találtak. Erre vonatkozólag a hozzátartozók at vallották, hogy a szivgyenge fiatal ember gyakran élt orvosszerekkel. A vizsgálat folyik.

Pályázat

Az albailai római katolikus papnevelő intézet igazgatósága a teológiai akadémiára való felvétellel pályázatot hirdet.

Felvételt nyerhetnek azon római katolikus ifjak, akik a főgimnáziumi (liceumi) *baccalaureatusi vizsgát eredménnyel letették*, román állampolgárok, épek és egészségesek, *papi hivatással bírnak* és a szeptember havában leteendő felvételi vizsgán megfelelnek.

A papnevelő intézet növendékei a főiskolai előadásokat díjmentesen látogatják, az intézetben azonban évi 2000 leit fizetnek, mely alól teljes vagyontalanság, mintaszerű magaviselet és jeles tanulmányi előmenetel alapján felmentés nyerhető.

A felvételi vizsga (konkurzus) tárgyai a következők: a) latin nyelv, b) liturgikus szövegek (Missale, Breviarium) megértése és fordítása magyarra, b) ágazatos hittan és erkölcstan a középiskolai tankönyv szerint, c) szabadon választott vers, vagy próza előadása, d) egyházi ének.

A pályázók sajátkezűleg megírt kérésüket főcsumuk, vagy illetékes plébános útján terjesztik a Püspöki Hatóság elé a következő mellékletekkel: 1. Keresztlevél, 2. bérmlási bizonyítvány, 3. állami születési anyakönyvi kivonat, 4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata, 5. illetőségi bizonyítvány, 6. baccalaureatusi bizonyítvány, 7. orvosi bizonyítvány, 8. vallásánár információja zárt borítékban, 9. liceumi igazgatóság és tanári kar információja szintén zárt borítékban, 10. premilitaris kurzus végzéséről bizonyítvány.

Ezen okmányok mind elengedhetetlenül szükségesek, különösképpen nem vehetők fel, akinek állampolgársági ügye rendezetlen, vagy aki nem tette le a baccalaureatusi vizsgát.

Pályázati határidő 1939. augusztus 20.

A papnevelő intézet igazgatósága

Müller Lajos S. J. művei:

Müller: Szent billencsek	55	lel
„ Szeresétek egymást	33	„
„ A kereszt iskolája	90	„
„ A kereszt diadala	144	„
„ Harmatozatosok egek	130	„
„ Jertek, imádjuk	42	„
„ Leryetek tőkéleteseek (II. k.)	35	„
„ Ima és hivatás	15	„

KORDA R. T. KIADÁSA

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Délnyugati, nyugati szél, kissé felhősebb idő, nyugaton és északon fűtő zivatar, a hőség tovább tart.

VÉGETÉRT A NEMZETKÖZI KRISZTUS KIRÁLY KONGRESSZUS. Ljubjanából jelentik: Vasárnap végetért az idei nemzetközi Krisztus Király kongresszus. Az ünnepélyes szentmisét vasárnap délelőtti, a szabad ég alatt Hlond, lengyel bíboros hercegprímás, mint pápai legátus mondotta. A szabadég alatti misén mintegy hatvan ezer ember vett részt.

Kuun Ottilia halála. Nagyvárad. Saját tud. Hét óráig reggel 8 órakor, 68 éves korában váratlanul meghalt Kuun Ottilia. Az elhunyt testvére volt a néhány évvel ezelőtt elhunyt Kuun Frigyes nyugalmazott alezredesnek és tevékeny részt vett az Evangélikus Nőegylet minden megmozdulásában. Az utóbbi években csendes visszavonultságban élt sógoránéval öv. Kuun Frigyesnével. Halála, amit szívbenuladás okozott, éppen olyan csendes volt, mint az egész élete. Temetése szerdán délután 5 órakor lesz az olasz temető Haller-kápolnájából.

VISSZAKERÜLT A SPANYOL ARANY A MADRIDI BANK PÁNCELSZEKRÉNYÉBE. Madridból jelentik: A madridi spanyol bank páncelesszekrényében elhelyezték azt a nagymennyiségű aranyat, amelyet Franciaország visszaadott Spanyolországnak.

HATVAN NAPIG ÉRVÉNYESEK A SZOVÁTA FÜRDŐRE UTAZÓK VASUTI JEGYEI. Bucarestből jelentik: A vasut vezérigazgatósága közli, hogy a Szováta fürdőre utazók vasuti jegykedvezménye legfeljebb hatvan napig érvényes.

KÉT HALÁLOS VÉGŰ SZERENCSETLENSÉG A FRANKFURTI REPÜLŐNAPON. Frankfurtból jelentik: 150 ezer néző jelenlétében vasárnap nagy repülőnapot rendeztek, amelyen tizennégy nemzet repülői vettek részt. A repülőnapon két szerencsétlenség történt. Egy francia pilóta gépe földhöz ütközött és a pilóta meghalt. Egy másik repülőgép kényszerleszállást végzett és eközben halálra sebesített egy járókelőt.

A RÓMAI KATOLIKUS NEPSZÖVETSÉG ORVOSSZAKOSZTÁLYA PÁLYÁZATOT hirdet a következő tárgyak kidolgozására: 1. Az egyke-veszedelem a székely vármegyékben, az utóbbi 30 év folyamán. 2. Falusi gyermek táplálkozási viszonyai mennyiségi és minőségi szempontból. Pályázhatnak római katolikus vallású, román állampolgárok, bel- vagy külföldi egyetemelt látogató orvostanhallgatók. Mindkét dolgozat szigoruan eredeti, helyszíni tanulmányok alapján készüljön. Az 1. számú dolgozatnak legalább egy járás, a 2. számúnak egy, legalább 1000 lakosú község adatait kell feldolgoznia. Terjedelem legfeljebb 16 gépelt füvoldal. Beküldési határidő 1939. dec. 31. A pályázatok névtelenül, jelítség levél mellékkelésével küldendők. Dr. Nagy András orvos, szakosztályvezető, *Mercurea-Ciuc Str. Stefan Cel mare 9. címre.* A legjobb dolgozat 1500—1500 lei jutalomban részesül.

A „Porcinkulai Búcsút”, — melyet a nagyváradi Kapucinus Atyák templomában szokták évenként megtartani, az idén is a szokásos módon ünneplik meg. Augusztus 1-én délután 4 órakor litánia, augusztus 2-án reggel 7 és 8 órakor csendes szentmise, 9 órakor főpapi szentmise és szentbeszéd. A bafejező ájtatosság délután 4 órakor lesz.

Kereskedősegéd öngyilkossága. Marosvásárhely. Saját tud. Ács Zoltán 24 éves marosvásárhelyi illetőségű kereskedősegéd, a Hangya szövetkezet vajdaszentiványi fióküzletének vezetője, öngyilkosságot kísérelt meg: marosvásárhelyi állapotban szállították be a marosvásárhelyi szanatóriumba. Tettének okát a rossz gazdasági viszonyokra vezetik vissza.

Szörtsey Gábor nyugalmazott körjegyző halála. Mint részvétellel értesülünk, szörcei Szörtsey Gábor nyugalmazott körjegyző, tevékeny munkás életének 61-ik évében a háromszékmezei Torján hosszas eszenvedés után meghalt. Temetése vasárnap volt, a megye társadalmának osztatlan részvétele mellett, a torjai római katolikus temetőben. Gyászolják: Szörtsey Klára, özv. kézdíszentléki Kozma Miklósné, Szörtsey Ilona, Szörtsey Benedekné, Szörtsey László, Elek és Géza, dr. Borberek Farkas Istvánné Kozma Jolán, Szörtsey Benedek és Gáll Margit.

TELEKI ERNŐ GR. A MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK ROMÁNIAI ÉRDEKELTSÉGEINEK ADMINISZTRÁTOR DELEGUEJE. Kolozsvár. Saját tud. A Magyar Általános Hitelbank központi igazgatósága már korábban elhatározta, hogy erdélyi fióküzletét önálló romániai székhellyel bíró intézettel alakítja át és ennek a nagyszabású tervnek a megvalósításába a román gazdasági élet több előkelőségét is bevonja. Értesülünk szerint ennek a tervnek megvalósítására gróf Teleki Ernő, a kiváló erdélyi financier nyert megbízást, adminisztrátor delegue minőségben. A Magyar Általános Hitelbank érdekeltiségehez tartozik tudvalevőleg két erdélyi cukorgyár is.

Felhívás a katonaköteles ifjúsághoz. Nagyvárad város polgármesteri hivatala 644—1939. szám alatt nagyfontosságú hirdetőmentet bocsátott ki az 1919—1922. évben született ifjak katonai jelentkezésével kapcsolatban. A hirdetőmentet szövege a következő: A aorozási törvény 8—12. szakaszaira való hivatkozással, felhívjuk az összes 1919, 1920, 1921 és 1922. években született ifjakat, akik eddig még nem jelentkeztek az öszeirásai névoraon való felvétel végett, hogy jelentkezzenek 1939 augusztus 1. és 20-ika között a városháza, II. emelet 35. számú szobájában lévő M. O. N. T. irodában. Az ország területén született ifjak (a Nagyvaradon születettek kivételével) mutassák be születési anyakönyvi kivonatukat s bejelentő lapjaikat, a külföldön születettek a fenti iratokon kívül be kell, hogy mutassák állampolgársági okmányuk másolatát. A távollevő ifjak helyett családtagjaik is jelentkezhetnek a megfelelő iratokkal.

UJ OLASZ BUVÁRHÁJÓ. Rómából jelentik: A montfalconei hajógyárban új olasz buvárhajót bocsátottak vízre. A hajót Marconról nevezték el.

Elhelyezték Marosvásárhelyről az elme-kórházat. Saját tud. Az egészségügyi miniszterium rendelkezése a marosvásárhelyi elme-kórházat elhelyezték a az intézetben ápolott 80 gyengeelméjű gyermeket átállították a Szeben megyében lévő Reul Vaduluj községben lévő elme-gyógyintézetbe. Az épületben, melyben eddig a gyengeelméjűeket ápolták, bábaképző intézet felállítását rendeltek el az egészségügyi miniszter.

MEGTILTÁK A CSEMETEKERTESEK SZETBEN NEVELT FIATAL GYÜMÖLCSFAK KIVITELÉT. Bucaresti. Szombaton a földművelésügyi miniszterium szőlő-, kertészeti és gyümölcs-termelésügyi szakemberei értekezletet tartottak, amelyen az öszi munkatervet beszélték meg. Többek között elhatározták a romániai csemete-kertészetben nevelt fiatal gyümölcsfák kivitelének tiltását. Ez a tilalom arra vezethető vissza, hogy ösztől kezdve az úgynevezett hibrid szőlőtőkéknek a törvény értelmében történő kiírása következtében nagyobb gyümölcsfa-csemete kereslet várható.

Sulyosan elítélte egy árdragító mézáróst. Marosvásárhely. Saját tud. A rendőrség árel-lenőrző rajziát tartott a vásárhelyi mézáróságokban, amelynek során megállapította, hogy Gusatu János mézárós két leíval drágábban adta a vevőknek a sertéskaraj kilóját. A kihágási eljárás során Gusatu azzal védekezett, hogy malackarajt árult, de miután ez csak átlátszó védekezés volt, a bíróság tízezer lei pénzbüntetésre ítélte az árdragító mézáróst.

JÉZUS ÉLETE

IRTA: P. BERTHE

Fűzve Lei: 144.

Akik Krisztus örök, objektív alakját keresik, olvassák el ezt a könyvet, melyben él és beszél minden: táj, kor és személyek.

MEGMÉRGEZTE MAGÁT EGY HÍRES MAGYAR MAGÁNDETEKTIV. Budapestről jelentik: Vasárnap este Rákóczi-uti lakásában megmérgezte magát *Magyari-Kossa Géza*, 73 éves magánnyomozó. Magyari-Kossa a békeidők legkiválóbb detektívfelügyelője volt, a hasonlóképpen híres Krecsányi jobbkeze. A világháború után nyugalomba vonult és magánnyomozó irodát nyitott, amely azonban az utóbbi időben nem ment jól. Valószínű, hogy anyagi okokból követett el öngyilkosságot. Gázsal mérgezte meg magát. Esméletlen állapotban szállították kórházba.

DIANA

Ledörzsölés munka után

Ujabb fordulat a Szatmár és Sziget közötti vasuti forgalom megindításának ügyében. Már-marcssziget. Saját tud. Néhány nappal ezelőtt hírt adtunk arról, hogy Szatmár és Sziget között augusztus első napjaiban ismét megindul a tavasz óta szünetelő vasuti forgalom. Ujabb jelentés szerint az ügyben Királyházán román-magyar vegyesbizottság ült össze. A bizottság tárgyalásainak eredményét még nem hozták nyilvánosságra. Tudósítónk értesülése szerint a teherforgalom helyreállításának már nincs semmi akadálya és a tehervonatok már e hó 8-án, 10-én megindulnak. A személyforgalom megindításának kérdésében még nem tudtak megegyezni a tárgyaló felek.

Elítélték a közmunka ellen lázító katonát. Kolozsvár. Saját tud. Duminea Panait közkatonát több társával együtt az ilvai vasutépítésház rendelték közmunkára. Panait azonban elégedetlenkedni kezdett és társait arra bujtogatta, hogy tegyék le a munkát és együtt jelentsék feltevéseiknek, hogy nem hajlandók tovább dolgozni. Az eset felettesének fülébe jutott és megindították ellene az eljárást. A szombaton megtartott tárgyalás során a katonai törvényezék figyelembe véve az enyhítő körülményeket, minidőszó egy hónapi elzárásra ítélte a függelmsértésre lázító katonát és büntetését a vizsgálati fogságban eltöltött idővel kitöltötték vették, úgy hogy a katonát már el is hagyta a fogházat.

Mintakutat furnak Hunyad megye harminc községében. Déva. Saját tud. Az egészségügyi miniszter körendeletet bocsátott ki az összes egészségügyi központi hivatalokhoz s abban felhívta a megyei tisztii főorvosok figyelmét, hogy igyekezzenek a községeket minél előbb egészség-ivóvízzel ellátni. Erre a legalkalmasabb mód a kutak furása s a miniszter erre a célra 1.500.000 leit adott, amit a tartományfőnökség még 500.000 leíval egészített ki, úgy hogy Temes tartomány részére erre a célra most 2 millió lei áll rendelkezésre Hunyad megyének, ebből az összegből 500.000 lei jut s ebből az eddigi elhatározások szerint 30 községben fognak szisztematikus szivattyús kutakat építeni, kizárólag ivóvíz elnyerésére. A napokban érkezett Dévára Manciu főmérnök, a Temes artománybeli építészeti hivatalok vezérfelügyelője aki dr. Stănila Octavian megyei tisztii főorvossal be is járta a szóbanforgó községeket. Így többek között Brád, Alvaca, Cebea, Boica, Voia, Solymos, Vecel, Merisor, Kimpulniyáz, Iszkrony, Marosnémeti, Caernakeresztur, Gyámar, Sáriaiva, Batiz, Bukovina, Sarmiszeturza, Klopotiv s más kisebb községek fognak kutakhoz jutni. A költségvetések most vannak készületben s amint elkészülnek, hozzá is fognak a kutak furásához, úgy hogy még ősszel ezeket a munkálatokat feltétlenül végrehajtsák.

Elfogtak egy hírhedt zsebmetszőt. Marosvásárhely. Saját tudósítónktól. Az utóbbi időben egyre sűrűbben fordulnak elő Marosvásárhelyen zsebtolvajlások. A legutóbbi hetivásár alkalmával öt esetben tettek panaszt a rendőrségnek, hogy kisebb-nagyobb öszezetek loptak ki ismeretlen tettesek a gyanútlan vásárlók zsebeiből. Wieder Rozáliát a szárnyaspiacón, Dénes Márton hagamás-bodonai gazdálkodót a gabonapiacón, egy másik vidéki asszonyt a zöldségpiacón loptak meg. A feljelentők egy szervezett kiskoru tolvajbandára vonatkozólag adtak gyanujoknak kifejezést. A rendőrség ebben az irányban is bevezette a nyomozást, de elfogta Dávid Ádám ismert szamosújvári zsebmetszőt, aki éppen elutazóban tartózkodott az állomáson.

Temetések. Özv. Sticz Mihályné szül. Or-lowszky Franciska 76 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése kedden délután 6 órakor lesz a Haller-kápolnából. — Kuun Ottilia 68 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése szerdán délután 6 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia”)

Jega Dumitru határrendőrkapitány ötven éves korában az Irgalmasrend kórházában meghalt. Temetése július 31-én volt a nagyváradi Rulikovszky-temetőben. (Caritas.)

Ismerkedés a vonaton

*

Nagyvárad, július hó.

Fiatl budapesti asszonnyal egy vasúti kocsi-
ban utaztam a határon át, aki szülei látogatására
járt Nagyváradon. Nagyon nyugtalan volt, mint
minden asszony a határon, akkor is, ha története-
sen nem visz magával a megengedettnél több valu-
tát és nem rakta tele a bőröndjét, utazókosarát,
kalapskatulyáját és megszámlálhatatlan táskáit
friss vásárolmányokkal, ajándéka vitt apróságok-
kal, emléktárgyakkal és élelmiszerekkel, amelyek
átjuttatásához a vámtisztek nem kis jóindulatára
van szükség. Utitársnőm sok üveg befőttel gyúrta
meg koffereit, mert Váradon töltötte az eper-
meggy- és cseresznye-üveget és ebből egy asszony
semmiképp sem maradhat ki, különösen ha a szü-
lei házból nyaral s a mama végzi el a befőzést
drágaszép gyermeke számára.

Idegességének főoka azonban nem a jelenté-
keny gyümölcs- és befőttszállítvány volt, hanem
az, hogy csekély öt nappal azelőtt lejárt az út-
levele.

— A váradi rendőrségen — nyugtalankodott a
fiatalasszony, amint közeledtünk a határhoz — na-
gyon kedvesen megbocsátották ezt nekem, de most
kérdés, mit szólnak hozzá itt az urak.

Az egész kocsi nagy érdeklődéssel volt a fiatal
hölgy sorsa iránt, bár akadtak még közöttünk, akik-
nek megvoltak saját külön rendezetlen vagy nyu-
talánító ügyeik. Így egy csodálatosképpen Német-
országba tartó zsidónak a magyar átutazási vízum-
a nem volt egészen rendben, egy másik úr pedig he-
tven pengőt rejtgetett az irattáskájában s azon
zöprengött egész idő alatt, hogy bevallja-e vagy
sem.

— Istenem — tördelte kezét a kis pesti asz-
szony — csak most az egyszer ne legyen baj...
Soha többet nem leszek ilyen vakmerő. De oly jól
éreztem magam otthon, nem tudtam ellentállani.
S néhány perccel később remegő ujjakkal
nyújtotta át útlevelét a biharpüspöki rendőrtiszt-
nek.

Román részen mindenki szerencsésen meg-
úsza a felülvizsgálatot s a fiatalasszonynak nagy kö-
szönetet mond a szívével. Biharkeresztesen azonban oly
szigorú arcú magyar rendőrtiszt végezte a felü-
lvizsgálatot, hogy a kocsi utasainak inukba szállt a
bátorsága. Mindenkit apróra kikérdezett, a vallás
és életkor iránt különös érdeklődést mutatott s a
Németországba tartó zsidó útlevelének láttára meg-
esóváta a fejét.

— Személyes jelentkezésre kötelezik önt. Tes-
sék, kérem, leszállani.

Volt nagy ijedség. A fiatalasszony belesáp-
padt, mikor átadta neki útlevelét.

— Ez, kérem, lejárt, — mondta kurtán a
rendőrtiszt.

— Tudom, — szepegte a hölgy. — Mindössze
öt nappal.

— Mindegy, kérem. Ha csak egy órával járt is
le, úgy kell tekintenünk, hogy ön érvényes ok-
mány nélkül járt külföldön. Tessék kérem leszáll-
lani.

A pesti hölgy síráshoz állt közel.

— Most mit csinálnak a podgyászommal?

De igyekeznie kellett s nekem hagyatkozott,
hová irányítsam a holmiját, ha a kegyetlen végzet
úgy akarná, hogy ott kell maradnia a határállomá-
son.

Ilyen tragikus fejlemények azonban mégsem
következtek be. Egy rendőrtiszt jóindulatulag
megsugta a fiatal hölgynek:

— Tessék csak szépen megkérni azt a magas
urat, aki ott áll a zászló közelében. Ő a főnök s
jogában van elnézéssel lenni.

A pesti asszonyka meg is fogadta a tanácsot,
könnyes szemmel, kislányos elfogódottsággal lépett
a főnök elé és zavartan kért kegyelmet azért a ret-
tentő bűnéért, hogy öt nappal tovább időzött a szü-
lei házból.

Tíz perc múlva boldogan jött vissza:

— Nincs baj semmi. Nagyon kedves, jó ember
a főnök.

A pesti asszonyka közlékeny lett a kedvező
fordulat örömeiben. És elbeszélte, hogy Váradon ke-
rült össze az urával, a férje Budapesten egy nagy
börgyár hivatalnok a s ő maga is tisztviselő a
gyár személyzeti osztályában.

— Húsz évvel ezelőtt — mesélte — alig egy
tucat emberrel dolgozott az üzem és ma több mint
négyezer alkalmazottja van. Főként exportra dol-
gozunk...

Két állomással odébb kirándulótársaság szállt
föl a vasúti kocsihoz s az egyik hölgy matyóhímzésű
vászon szandált viselt.

— Ez a mi gyárunkból való — mutatott reá
az asszonyka. — Ebből nemrég ötvenezer párat
készítettünk Amerika számára. Az ottani magas
munkabérek miatt könnyen fel tudjuk venni a ver-
senyt a tengerentúli gyártmányokkal a szállítás s a
vám költségei ellenére is. Egy kis ipari ötlet és egy
kis kereskedelmi összeköttetés s kész a bomba-
üzlet.

A dolognak azonban van egy kis szépség-
hibája.

— Keresztény vállalat az? — kérdeztük.

— Nem, — hangzott a válasz.

Erre megakadt a szemem a kis arany keresz-
ten, amelyet a hölgy a nyakában viselt.

— Látom, azért vannak a gyárnak magyar el-
kalmazottai is.

A magyarokat nagyon egyszerű:

— A hivatalnokok között eddig én voltam az
egyetlen keresztény. A férjem vitt be, aki elismert
szakember és... zsidó.

Tipikus nagyváradai házasság...

És még hozzátette:

— A zsidótörvény óta persze sokat változott a
helyzet.

A vonat vígan rohogott a napsütéses alföldön,
ahol a végeláthatatlan búzatáblákon már „asztag-
városok“ épültek a magyar munkából és verejték-
ből. (f. b.)

Románia is résztvesz a stockholmi nemzetközi táncünnepségeken

A nemzeti táncok nemzetközi tudományos
kongresszusának szervezői hivatalosan meghívták
Romániát, hogy vegyen részt a Stockholmban,
augusztus 1-6-án rendezendő nagy népi táncün-
nepségeken.

A propaganda alminiszterium elfogadta ezt a
meghívást és egy 18 tagú román táncosportot
küldött ki, hogy Stockholmban képviselje Romá-
niát.

A táncosport, amelyet a fogarasmegyei
Vistea de Jos községből válogattak össze, Romu-
lus Vuia kolozsvári egyetemi tanár vezetése alatt
indult el.

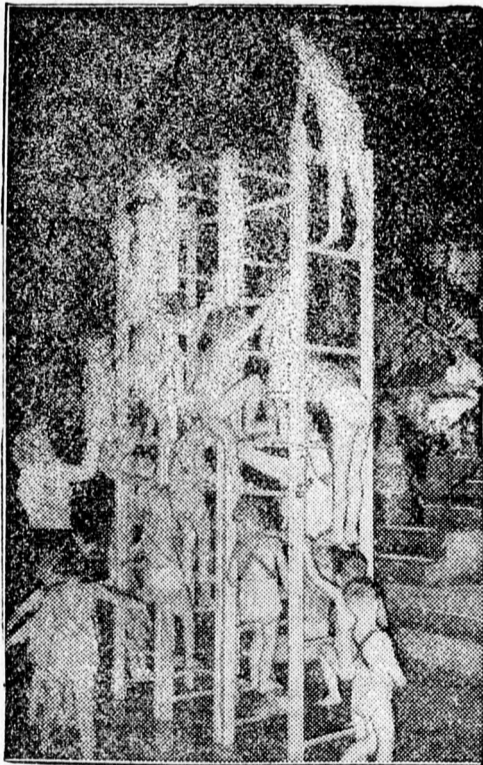
A stockholmi népzene és néptánc ünnepségek
Guasztáv Adolf herceg magas védnöksége alatt fé-
nyes keretek között fognak lezajlani. A meghívott
országok közreműködő csoportjait a svéd kor-
mány hivatalos fogadtatásban részesíti.

Az ünnepség műsorán az egyes országok jel-
legzetes népi táncain kívül magas művészi szín-
vonalu színházi és dalmű előadások is szerepel-
nek.

A román táncosport három részből álló mű-
sorral mutatkozik be, amely felöleli nemcsak az
ismert román táncokat, hanem a mozdulatművés-
zet népi eszközeivel érdekes jelenetekben mu-
tattja be a román falusi lakosság életét, napi te-
vékenységét, hajnalhasadtától alkonyatig. A nép
éjszakai szokásai, hagyományai színesen elevenednek
meg a bemutatásban.

A svédeknek különös érzékük van a népi cí-
viltázás megőrzéséhez. Ezt bebizonyították a
stockholmi népmuzeum felállításával is.

Románia ehasem hiányzott az ehhez hason-
ló megnyilvánulásokról. Emlékeztet, hogy leg-
utóbb Londonban sikert arattak a román falusi
táncok néptánc bemutatóikkal.

Stockholmban most folynak a svéd torna me-
galapítójának, Ling tornatanárnak emlékére
rendezett ünnepségek. Ezen a képen német
gyermekek láthatók, akik feltűntek kifűnő mu-
tatványaikkal.

Német lapok megemlékezései a világháború kitörésének év- fordulójáról

Berlinből jelentik: A német lapok vezércikkben
emlékeznek meg a világháború kitörésének év-
fordulójáról. A *Völkischer Beobachter* a többi kö-
zött ezeket írja:

— Ha egy német néhány évvel ezelőtt 1914.
augusztus másodikán csak egy feltartóztatlan-
nak látszó embernek, akik 1914-ben is így visel-
kedtek, elégséges ahhoz, hogy ma is újra szítsák
a tüzet és újabb gyűlölködést teremtsenek. Ma
azonban a halsorsban összeforrott és megkeménye-
dett nép áll velük szemben. Egy nagy és erős nép
és egy nagy vezér.

A *Deutsche Allgemeine Zeitung* így ír:

— A versaillesi béke romjai el vannak taka-
rítva az utból és a nagy igazságtalanság utolsó ma-
radványait is eltörlik majd. Ez azonban a tuloda-
lon néhány embernek, akik 1914-ben is így visel-
kedtek, elégséges ahhoz, hogy ma is újra szítsák
a tüzet és újabb gyűlölködést teremtsenek. Ma
azonban a halsorsban összeforrott és megkeménye-
dett nép áll velük szemben. Egy nagy és erős nép
és egy nagy vezér.

SZÍNHÁZ

Sikeres operett előadások a nagyváradai színházban

Szombaton és vasárnap egy alkalmi szin-
társulat operettelőadásokat tartott Nagyvára-
don. Az előadásoknak szép sikerük volt. A
Mezei pacsirta szombati előadásán a színház
közönsége melegen ünnepelte két régi, nép-
szerű színészt, T. Pogány Jankát és Stoll Bé-
lát. Megható volt ez a spontán és lelkes ün-
neplés, amivel ezt a két tehetséges s az utóbbi
időben egyre ritkábban szereplő színésztársulat
fogadták, amikor most a színpadra léptek s ré-
gi idők színházi estéinket, hangulatát hozták
magukkal. A többi szereplők közül a tehetsé-
ges Kőszegi Manyi és Dusu, valamint Bo-
rovzky Oszkár és Hegyessy Ferenc nevével kell
kiemelnünk.

Nagy sikere volt a *Mágnás Miska* vasár-
napi előadásának is. A közönség ezalkalommal
zúfolásig megtöltötte a színházat és sokat tap-
solt Kőszegi Margit Kőszegi Manyi, Pogány
Janka, Borovzky Oszkár, Stoll Béla és Hegyessy
Ferenc játéka. A tehetséges és érdemes szí-
nészektől alakult társulatot minden bizomnyal
még alkalmunk lesz a színpadon üdvözölni.

DAVIS CUP

Jugoszlávia-Németország 3:2

Belgrádból jelentik: A jugoszláv fővárosban
játsozták le a Davis-Cup döntő küzdelmet. A
jugoszláv teniszszóköz váratlanul kemény ellenfe-
leknek bizonyultak és meglepetésszerűen legyöz-
ték a németeket. Mitics Gropfert ellen győztek.
Füncsecs pedig Henkel fölött diadalmaskodott. —
Végeredmény 3:2 a jugoszláv teniszszóköz javára.

Regény ujdonságok:

Egyi: A kiválasztottak, kötve . . . 173 l.
Tóth: Pénztár 9-2-ig, kötve . . . 202 "
Foster: Amerika álma, fűzve . . . 148 "
Kenneth: Eszaknyugati átjáró I, II.
fűzve . . . 297 "

A hívek ezrei zarándokoltak ebben az évben is Széplakra a hagyományos Anna-napi búcsúra

Berettyószéplak. Kiküldött tudósítónktól. A berettyómenti nagyközség katolikussága hagyományos fénnel ünnepelte meg vasárnap Szent Anna napját, a templom búcsúnapját. A mostani búcsún ünnepelték egyébként százéves fordulóját annak, hogy a Szentszék teljes búcsút engedélyezett a széplaki katolikus templomnak.

Virággal díszített keresztjeik, zászlók alatt a hajnali órákban érkeztek az első búcsús csoportok és a hívek özönlése a késő délelőtti órákig tartott. Színes népviseletükben megjöttek a magyarpataki, sáráni, hármaspataki, márkaszéki, Bethlentelepi, Bulyovszky-telepi, bodonosi, baromlakai, zoványfürdői, bajomlutai hívek. Ott voltak a dájaiak, kárásztelekiek, ípiek, margittaiak, szilágyosmlyóiak és amikor megkezdődött az ünnepi szentmise, zsúfolásig megtöltötték nemcsak a templomot, hanem a hatalmas templomkertet is.

Az ünnepi szentmisét dr. **Lestyán Endre** prelátus-kanonok celebrálta nagy papiségdlettel. Ugyancsak ő mondott magasszárnyalású ünnepi szentbeszédet a nap jelentőségéről.

Szentmise után leleplezték és **Lestyán Endre** megáldotta a templom új életnagyságu Szent Antal szobrát, amelyet **Szenessy László**, a községben élő fiatal szobrászművész, a budapesti Szépművészeti Akadémia végzett növendéke alkotott.

Szenessy életnagyságu Szent Antal szobra kifejező erejű ihletett művészi alkotás s a fiatal szobrász izmos, komoly tehetségéről tanuskodik.

Délben közebb volt a plébánián, majd délután ünnepi vacsernye. A búcsút a hagyományos Anna-hál fejezte be.

Pályázat

Az albauliai római katolikus papnevelő intézet felvesz a papnevelőbe liceumi VII. és VIII. osztályba járó tanulókat **ingyenes, illetve kedvezményes helyre** a Püspöki Hatóság f. é. 1815. sz. rendelete értelmében.

Pályázati határidő 1939. augusztus 20.

Pályázhatnak a liceum VI. és VII. osztályát **legalább 7 médiával** végzett tanulók, aki papi hivatást éreznek és a **papnevelői rendszabályoknak** készek magukat alávetni.

A pályázók sajátkezűleg megírt kérésüket a liceumi igazgatóság, vagy illetékes plébánosuk útján terjesszék a Püspöki Hatóság elé, a következő mellékletekkel:

1. Keresztlevél, 2. bérmentési bizonyítvány, 3. állami születési anyakönyvi kivonat, 4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata, 5. illetőségi bizonyítvány, 6. az elvégzett osztályról iskolai bizonyítvány, 7. orvosi bizonyítvány, 8. a vallásánár információja zárt borítékban, 9. a liceumi igazgatóság és tanári kar információja szintén zárt borítékban, 10. premilitáris kurzus végzéséről bizonyítvány.

A felvett növendékek az albauliai római katolikus liceumban dímentesen végzik tanulmányait, de a papnevelő intézetnek évi 2000 leit kötelesek fizetni, mely alól teljes vagyontalanság, mintaszerű magaviselet és legalább 8 médiával végzett előmenetel alapján felmentés nyerhető.

Alba Iulia, 1939. július 30.

A papnevelő intézet igazgatósága

Zsákok, cséplőponyvák, locsolótömlők,
hevederek, kötélárúk, zsinegek, kárpitos kellékek, lópokrócok és kocsi-takarók legolcsóbb bevásárlási forrása

JUTEX Oradea, Piața Miha Viteazul.

Telefon: 17-23

KÖZGAZDASÁG

A gabonatorvény végrehajtása

Ugy a vevők, mint az eladók tájékoztatására táblázatot közlünk, mely az új gabonaértékesítési törvény alapján kiszámított minimális búzáarakat foglalja magában a különböző minőségek szerint. (A törvény megjelent a Monitorul Oficial 1939. július 17-iki, 162. számában.)

I.				
Fajsúly 74 kg idegen anyag	1%	Lei 424.20	per 100 kg	
	2%	Lei 420.—	per 100 kg	
	3%	Lei 415.80	per 100 kg	
	4%	Lei 411.60	per 100 kg	
	5%	Lei 407.40	per 100 kg	
II.				
Fajsúly 75 kg idegen anyag	1%	Lei 428.40	per 100 kg	
	2%	Lei 424.20	per 100 kg	
	3%	Lei 420.—	per 100 kg	
	4%	Lei 415.80	per 100 kg	
	5%	Lei 411.60	per 100 kg	
III.				
Fajsúly 76 kg idegen anyag	1%	Lei 432.60	per 100 kg	
	2%	Lei 428.40	per 100 kg	
	3%	Lei 424.20	per 100 kg	
	4%	Lei 420.—	per 100 kg	
	5%	Lei 415.80	per 100 kg	
IV.				
Fajsúly 77 kg idegen anyag	1%	Lei 436.80	per 100 kg	
	2%	Lei 432.60	per 100 kg	
	3%	Lei 428.40	per 100 kg	
	4%	Lei 424.20	per 100 kg	
	5%	Lei 420.—	per 100 kg	
V.				
Fajsúly 78 kg idegen anyag	1%	Lei 441.—	per 100 kg	
	2%	Lei 436.80	per 100 kg	
	3%	Lei 432.60	per 100 kg	
	4%	Lei 428.40	per 100 kg	
	5%	Lei 424.20	per 100 kg	
VI.				
Fajsúly 79 kg idegen anyag	1%	Lei 445.20	per 100 kg	
	2%	Lei 441.—	per 100 kg	
	3%	Lei 436.80	per 100 kg	
	4%	Lei 432.60	per 100 kg	
	5%	Lei 428.40	per 100 kg	
VII.				
Fajsúly 80 kg idegen anyag	1%	Lei 449.60	per 100 kg	
	2%	Lei 445.20	per 100 kg	
	3%	Lei 441.—	per 100 kg	
	4%	Lei 436.80	per 100 kg	
	5%	Lei 432.60	per 100 kg	
VIII.				
Fajsúly 81 kg idegen anyag	1%	Lei 453.80	per 100 kg	
	2%	Lei 449.60	per 100 kg	
	3%	Lei 445.20	per 100 kg	
	4%	Lei 441.—	per 100 kg	
	5%	Lei 436.80	per 100 kg	
IX.				
Fajsúly 82 kg idegen anyag	1%	Lei 458.—	per 100 kg	
	2%	Lei 453.80	per 100 kg	
	3%	Lei 449.60	per 100 kg	
	4%	Lei 445.20	per 100 kg	
	5%	Lei 441.—	per 100 kg	

A minimális árat meg kell adni kivétel nélkül minden vevőnek, mert aki ennél alacsonyabb áron vásárol búzát, azt 5—10.000 lei pénzbírsággal, visszaesés esetén 10—100.000 lei pénzbírsággal és 5—30 napi elzárással büntetik, a törvény 27. szakasza értelmében.

Árlejtések Szamostartományban. Kolozsvár. Saját tud. Szamostartomány hivatalos közlönyének legutóbbi számában a biharmegyei Székelyhid község előljárósága árlejtést hirdet a község háza épületében lévő üzlethelyiségekre 10—10 évi időtartamra 25, illetve 15 ezer lej évi minimális bér ellenében. Árlejtést hirdet továbbá a „Hotelul pompierei” elnevezés alatt ismert villa bérletére is hatévi időtartamra. Az árlejtést augusztus hó 25-én tartják meg. — A biharmegyei megyeháza augusztus 5-én árlejtést tartanak 48.640 lei elő-

iránnyattal a cséffai szolgabíróóság épületének tartozására.

Az UGIR fa-osztálya a magyarországi fa-szállítások felfüggesztésére hívta fel tagjait. Kolozsvár. Saját tud. A román-magyar kereskedelmi egyezmény, mint ismeretes, július 31-ével lejár. A meghosszabbítására jelen pillanatban Szinajában folynak a tanácskozások és nincs kizárva, hogy jelen sorok megjelenésekor a két állam képviselői között már a megegyezés is létrejött. Tekintve azonban, hogy a tárgyalások több ideig elhúzódhatnak, az UGIR fa-osztálya táviratban szólította fel a fatermelő vállalatokat, hogy Magyarországra irányuló szállításokat átmenetileg szüntessék be, illetve csak oly szállítmányokat engedjenek utnak, amelyek július 31-éig athaladhatnak a határállomásokon.

Zürichi zárlat. Párizs 11.74 egynegyed, London 20.75 egynegyed, Newyork 43.18, Brüsszel 75.30, Milánó 23.31, Amszterdam 235.70, Berlin 177.80, Szófia 540, Prága 15.15, Varsó 83.40, Belgrád 10, București 325.

SPORT

A két magyarországi csapat közül az Ujpest nyerte az idén a Közép-európai Kupát

Csak döntetlent tudtak kiharcolni a zöld-fehérek

Budapestről jelentik: Volt aki hitt abban, hogy a zöld-fehérek az Ujpest nagy előnye ellenére is megszerzik csapatuknak a Közép-európai Kupát. De még többen voltak azok, akik az Ujpest győzelmére fogadtak és az utóbbiaknak lett szerencséjük, mert a Ferencváros csakugyan nem volt elég erős megbirkózni a hatalmas feladattal. Az első félidőben még reménykedtek a „fradisták”, de a második félidőben szertehullott a színes álom...

A Közép-európai Kupáért folyó küzdelem végétért és az Ujpest megérdemelten első lett a nagy harcban. A két csapat a Kupához méltó küzdelmet vívott, megmutatva, hogy nem érdemtelenül jutottak el eddig a mérkőzésig. Az egyik francia lap azt írja a mérkőzésről, hogy szép küzdelem volt, de még sem volt már csak kis „családi ügy”, a két magyar csapat között, mert a Kupát már három héttel ezelőtt Magyarországra küldték...

A mérkőzés részleteiről az alábbiakban számolunk be:

A Ferencváros nagy lendülettel kezd, az Ujpest mehezen tud felszabadulni a nyomás alól és a 15-ik percben az egyik ujpesti háttvéd a tizenhatoson belül faultolja a Ferencváros egyik játékosát. A 11-est Kiszely belövi. 1:0 a Ferencváros javára. Óriási tempóba kezd a Ferencváros, a játékosok mindent beleadnak, az ujpesti csapatok alig jutnak labdához. A 29. percben gyönyörű ferencvárosi támadás fut az ujpesti kapu felé. Székely kapuja előtt nagy kavardás támad, a labda tizenhatoson belül embertől-emberhez perditül, de nem tudják felezabadtítani a kaput az ujpesti védők és Kiszely kavardásból berugja a Ferencváros második gólját. Most már csak egy gólos előnye van az Ujpestnek, ha ezt is behoz-

ták, akkor nyíltvá válik a küzdelem és megindul a nagy harc a győzelmet jelentő gólért.

Az ujpesti csapat a félidő végére magára talál és most már biztosan veri vissza a ferencvárosi ostromokat, különösen a hórihorgas Szűcs van elemében, aki ezen a mérkőzésen a mezőny legjobb emberének bizonyult.

A félidő végéig nem változik az eredmény. A második félidőben mindenki azt várja, hogy folytatódna a ferencvárosi rohamok és az Ujpest végül is összeroppan majd a nagy nyomás alatt. E helyett azonban az történt, hogy az Ujpest kerekedik felül és a második félidőben valószínűleg a kapuhoz szegeznek a Ferencváros csapatát. Néhány labutástól eltekintve, az egész játék a Ferencváros térfelén folyik és az Ujpestnek sikerül is kiegyenlíteni.

Meg-megújuló ujpesti támadások után a 10. percben Ádám, az Ujpest szélsője gyönyörű gólt fejei. Pálkás hiába nyult utána, nem foghatta a labdát. Ezután az Ujpest beszorítja a Ferencváros csapatát és a 38-ik percben Kállay védhetetlen lövéssel kiegyenlíti a Fradit egy gólos vezetést. Az összesített gólarány 6:3 lett az Ujpest javára, ezt az előnyt a Ferencváros nem hozhatja be.

Nem adják fel azonban a küzdelmet a Fradi játékosai és legalább a győzelmet szeretnék megszerezni, ha már a Közép-európai Kupát nem szerezhetik meg. De az eredmény már nem változik és Dattilo, aki egy 11-es gyanús faultot nem fűtvált le az Ujpest javára, 2:2 állásnál a mérkőzés végét jelzi.

Az ujpesti szurkoló tábor óriási üdvölgéssel üdvözli csapat győzelmét, amely hatalmas küzdelemben megszerezte a Közép-európai Kupát. A díszes troféát Kópola cseh szövetségi kapitány németnyelvű beszéd kíséretében adta át az ujpesti csapatnak.

Győzött a Mures — de csak két gól különbséggel és így a galati Gloria-CFR került az A) ligába

Mures—Gloria-CFR 2:0 (2:0)

Marosvásárhelyről jelentik: Körülbelül három ezer néző előtt Xifando bíráskodása mellett játszották le a nagy érdeklődéssel várt Mures—Gloria CFR mérkőzést. A Mures hazai pályán sokkal jobb volt a galati együttesnél, de csatárai lövéseit nem kísérte szerencse.

Változatos küzdelemmel indult a mérkőzés. A Mures csakhamar felülkerekedik és Ince II. belövi az első gólt. Továbbra is a haza csapat rohamoz és a 32. percben Simkó szabadrugásból a második gólt rugja.

Szünet után tovább tart a Mures fölénye, sok szépen kidolgozott támadás fut a Gloria CFR ka-

puja felé, de a csatárok sokat tologatnak és a durva galati védelem mindent rombol. Hatalmas erőbedobással küzd a két csapat. A Gloria nyolc emberrel védekezik, de van úgy, hogy mind a 11 galati labdarúgó hátul segít. Sikerül is meggátolni a további gólokat. Befejezés előtt két perccel Xifando bíró Borsovetzky Mures játékost durvasággal kiállítja.

A Mures kétféle győzelmére is a Gloria CFR kerül be jobb gólaránnyal az A) ligába. Az elmúlt vasárnap ugyanis Galaton a Gloria 4:1-re győzött. Az összesített gólarány 4:3, a galatiak javára.

Miért kapott ki a Mures Galatiban?

Megvesztegették a Mures kapusát a Gloria-CFR — Mures első mérkőzésén (?)

Rendőrség nyomozza a közvetítőket. — Letartóztatták a Gloria intézőjét

Marosvásárhely. Saját tud. Példátlan sportbotrány tartja izgalomban Marosvásárhely közönségét. Egy hét előtt ugyanis a Mures sportegyesület futball csapata Galatiban mérkőzött, ahol súlyos vereséget szenvedett. A sportegyesület vezetője és a futballszakosztály elnöke már Galatiban kutatni kezdte az érhetetlen vereség okait. Megállapították, hogy Váradi a Mures kapusa a galati mérkőzés előtt 40 drb ezer leies bankjegyeket a felét kapta kézhez, eddig még tisztázatlan körülmények között, azzal a megállapodással, hogy 20 drb ezer leies bankjegyet a marosvásárhelyi revansmérkőzés után fog kézhez kapni. Váradi, a Mures kapusa szintén ment bele csak a megvesztegetésbe s az elfogadott bankjegyet átadta Rusu őrnagynak, a futballszakosztály elnökének, aki most már erővel kézzel látott hozzá a megvesztegetés vádlóinak ki-

bogozásához. Sikerült megállapítani a közvetítő személyi kilétét, akinek a Szászrégenben tartózkodó Gloria sportegyesület vezetőségétől át kellett volna vennie a megvesztegetésre számt 40 ezer lei másik felét, hogy azt Váradihoz juttassa. A esendben bevezetett hatósági nyomozás is tisztázta ezt a tényállást s erre a marosvásárhelyi ügyészség engedélyt adott Makrai S., a Gloria CFR sportegyesület intézője lakásának fölkutatására. A házkutatás eredményeként letartóztatták Makrai intézőt, bár a terhére rótt megvesztegetést tagadja, ami azonban a tanuk vallomása alapján kétségtelen. A példátlan sportbotrányról Rosu őrnagy táviratilag tett jelentést Marinescu tábornoknak, a Labdarúgó Szövetségnek és a Birók Bizottságának. Az ügyben további szenzációs fejlemények várhatók.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépen, Nagyvárad, Károly király-ut. 5 szám.

CENZURAT

A Szeged FC újabb lengyelországi mérkőzése. Censzohovából jelentik: A Szeged FC lengyelországi mérkőzése: során vasárnap az itteni helyi együttesrel 1:1 arányban döntetlenül végzett.

Barátságos mérkőzések Nagyváradon. Török-vés—CFR 2:1 (1:0). Vasárnap délelőtt 11 órakor, a Rhédey-kerti pályán a Török-vés a CFR-rel játszott edzőmérkőzést. Mindkét csapat gyenge napot fogott ki. Vészegegy akcióit láttunk mindkét résztől. — Török-vés—Vestul ifj. 1:1 (1:0).

Kolping—Makkabi 2:0 (1:0). Vasárnap délután 3 órai kezdettel játszották le a Kolping—Makkabi barátságos mérkőzést. A Makkabiban, mint vendég szerepelt Klein Judi, a Juventusban játszó középpfedezet és Hittner III. kapus. Egyenlő ellenfelek küzdelméből a lelkes Kolping került ki győztesen.

Győzelemmel kezdte meg a magyar víziló-csapat a Horthy-kupáért megindult küzdelmeket. A szombati első versenynapon a magyar csapat 4:1 (2:0) arányban győzte le Hollandia csapatát. A másik két mérkőzés eredményei a következők: Belgium—Franciaország 2:2 (2:0). Olaszország—Németország 4:4 (3:2). — Az olasz—német víziló mérkőzés után, vasárnap került szembe egymással Magyarország és Olaszország együttese. A mérkőzést szép játék után a magyarok nyerték 3:2 arányban, a rendkívül feljavult olaszokkal szemben.

Megérkeztek a nevezések az augusztus 5—6-ikán megrendezendő Dreher-serleg mérkőzésekre. Az összes nagyváradai teniszegyletek részvételén kívül, biztosra vehető a kolozsvári KAC, az aradi Gloria és AAC, a csernóvi LTC részvétele. A benevezett csapatok játék-nívója biztosítja azt, hogy a serlegmérkőzés az idei szezon legjobb sport eseményei közé sorolódjon.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Üvegezett ablakok

és ajtó eladó. Nagyváradon, Nic. Zsiga-utca 50. szám.

Keresek

jó munkában levő, használt irásztalt. Címeket — ár megjelöléssel — a kiadóba kérek.

Hordók és kádak

elsőrendű minőségben, minden nagyságban raktáron. Azok hordók speciális előállításra. Fagyalt korzovátorok gyári árak mellett kaphatók. Appoltau hordógyár, Timisoara, IV. Str. Fröbl 5. Telefon: 43—46.

Sötétkék

ruha és cipő 35—36 szám és gyerek játékos ketrec eladó. Ugyanott 12 év körüli kislány keresetnek gyermek mellé. Nagyvárad, Str. Pasteur 13. szám.

PUHA ÓLMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Jól főző mindenest augusztus 1-re felvesznek. Nagyvárad, Str. Vlahuta 16-a I. em.

Jó családból

való fiu tanulónak felvételt fizetéssel, vagy ellátással. Bossenyi kályhás, Nagyvárad, Rosiorilor-utca 15. sz.

Tisztességes

mindenest azonnal felveszek. Tolvaj, Nagyvárad, Str. Ciorgariu 49-a. szám.

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

kétszobás, előszobás, komfortos lakás, aug. 1-re. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 25. szám.

Kiadó

egy nagyobb műhelyhelyiség, esetleg kisebb részletben is. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 25. szám.

Kiadó

kapualatti utcai teljeseen különbejáratu, szép, tiszta butorozott szoba. Nagyvárad, Aurel Vlaicu-utca 33. szám.

Hülánféle

szavanként 3 lei

Nyaralni

menne egy vagy két személy hegyes vidékre, esetleg diétás kosztál. Leveleket ár megjelöléssel a kiadóba kérek.

Korpetitort

kezesek azonnala V. osztályos gimnázista vizsgára készítéséhez. Szőlősi plébánia.

Pótvizsgára

bármely tantárgyból előkészíték. Gojdu magyar secció-sok előnyben. Cim: Fehér, Nagyvárad, Calea Victoriei 55. szám.

Előkészíték

középsikolai tanulókat pótvizsgára és V-ik és I-ső osztályba felvételi vizsgára. Cim e lap kiadóhivatalában.

Allást keces

szavanként 1 lei

Gazdasszonynak menne idősebb urhoz megbízható nő, hosszabb bizonyítvánnyal. Fehér Zsuzsánna, Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 31. szám.